

NIEMAND WERD ONTZIEN IN DE GROTE FRIESE OORLOG (1413-1422)

JUNI 2021

NEEM MEE ÉCHT ALLES OVER LEEUWARDEN liwwadders

DELTAPLAN VAN HET NOORDEN TE MOOI OM WAAR TE ZIJN

Trees en Jacko Krist
LAAT JE MAAR EENS
VERRASSEN
PAG 3

André Keikes
MET DE BEATLES
NAAR 'T OVERDEKTE
PAG 12

Jantje Rodenhuis
JE HAD EEN OUWE
VOETBAL DIE LEK WAS
PAG 15

Jan Atze Nicolai
BOUWEN VOOR
DE PRINS
PAG 17

Marktman Arjan Kluiters
WAAKZAAMHEID IS
GEBODEN
PAG 23

SELO BOXMANEN HET VERRAAD VAN LIJST058

De Hyundai IONIQ Electric met ruim € 9.000 korting.

Alleen bij Van Mossel Hyundai.

A 12% Bijtelling

Vanaf € 141,55 p.m.

IONIQ EV Comfort (38,3 kWh)

van ~~€ 39.079~~
voor **€ 29.940***

Private Lease vanaf

€ 345 p.m.

Obv 60 mnd / 10.000 km/p.j.

**Met een
actieradius
tot 311 KM.**

*Incl metallic lak

De Hyundai IONIQ Electric is onweerstaanbaar. Dat komt door z'n vooruitstrevende technologie, het bereik van 311 kilometer en z'n unieke design. Direct uit voorraad leverbaar dus hoe sneller je beslist, des te eerder je de IONIQ Electric rijdt. **OP = OP.**

**Van
Mossel**

Ontdek meer op hyundai.com/nl/vanmossel

Van Mossel Leeuwarden: Orionweg 51, Leeuwarden, tel. 058 - 767 63 50

Van Mossel Heerenveen: Businesspark Friesland-West 53-1, Heerenveen, tel. 0513 - 726 850

Van Mossel Groningen: Odenseweg 1, Groningen, tel. 050 - 767 63 50

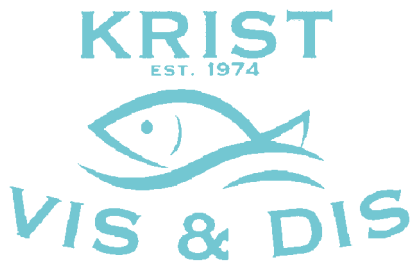
 HYUNDAI

**8 JAAR
BATTERIJ
GARANTIE**

**5 JAAR
ONBEPERKTE
KILOMETER GARANTIE**

**KEURMERK
PRIVATE
LEASE**

Gecombineerd verbruik: 13,8 (kWh/100 km) / 7,2 (km/kWh) ; CO₂ - emissie: 0 (g/km). Verbruiksgegevens en actieradius zijn gebaseerd op tests die zijn uitgevoerd volgens de Europese richtlijnen EU 2018/1832 en 2017/1151. De vermelde WLTP-waarden voor het gecombineerde verbruik en actieradius zijn overeenkomstig aan de nieuwe WLTP-testmethode. De waarden zijn afhankelijk van de gekozen uitvoering en wielmaat. De actieradius kan in de praktijk onder andere variëren door: omstandigheden op de weg, rijstijl en temperatuur. De Hyundai '5 jaar garantie zonder kilometerbeperking' en de '8 jaar of 200.000 kilometer batterijgarantie' is alleen van toepassing op Hyundai voertuigen die initieel aan een eindgebruiker zijn verkocht door een erkend Hyundai-dealer. De Hyundai Van Mossel actie bestaat uit maximaal € 9.139 op het aankoopbedrag van een Hyundai IONIQ Electric EV Comfort 38,3 kWh. Actie geldt bij een getekende koopovereenkomst van 01-04-2021 t/m 30-06-2021 met een uiterste registratiedatum van één maand na koopovereenkomst. Actie is van toepassing op particuliere transacties. Acties zijn niet geldig in combinatie met andere lopende acties. Private lease prijs is een prijs incl. BTW, o.b.v. 60 maanden looptijd en 10.000 km per jaar. Hyundai Private Lease wordt aangeboden in samenwerking met Arval. Arval is voorzien van het Keurmerk Private Lease. Genoemde prijs is een adviesprijs en is excl. metallic lak en eventuele opties. De bedragen verschillen per model. Kijk voor prijzen en voorwaarden op hyundai.nl of vraag ernaar bij de erkend Hyundai-dealer. De gedetailleerde garantietermijnen zijn beschreven in het service & garantieboekje. Afgebeeld model kan afwijken van standaard uitvoering. Druk- en zeffouten voorbehouden. *Getoonde bijtellingsbedragen zijn vanaf bedragen gebaseerd op de fiscale waarde en houden bijvoorbeeld geen rekening met een eventuele afname van de loonheffingskorting. De uiteindelijk te betalen bijtelling hangt af van de individuele financiële situatie en eventuele extra opties. De netto bijtelling is berekend op basis van 37,35% inkomstenbelasting.

Advertorial • Foto's: Simon van der Woude

'Het is met deze viszaak gelopen zoals we het van tevoren hadden bedacht. We wilden een gemoeidelijke zaak waar je de klanten steeds beter leert kennen, met producten van ongeëvenaarde kwaliteit.' Trees en Jacko Krist vestigden zich vijf jaar geleden in de bijzondere winkelwand van de Tuinen, hoek Voorstreek. Op het eerste lustrum kijken zij met volle tevredenheid terug. 'We wisten eerst niet wat we mochten verwachten, maar op vrijdag staan we nu met vijf man in deze kleine zaak.'

LAAT JE MAAR EENS VERRASSEN

Het leven van Jacko en Trees Krist heeft vrijwel altijd in het teken gestaan van vis. Dat begon al ruim veertig jaar geleden toen de twee elkaar ontmoetten op de Wergeaster Merke, de jaarlijkse kermis in het dorp waar Trees woonde (en sinds kort weer woont). 'Mem hie mij al warskôge. Er staat een leuke man in de vistent,' zei ze. Trees kon haar moeder, inmiddels 94 jaar oud, geruststellen, ze had hem al ontdekt.' Jacko: 'Ik bood haar een lekkerbekje aan.' Het lekkerbekje fungeerde als de spreekwoordelijke spiering om een kabeljauw mee te vangen. Hun drie kinderen zijn inmiddels uitgevlogen naar Californië, Nice en Amsterdam. Aan de stamtafel (er wordt hieraan even niets geserveerd in verband met corona) blikken ze vooral terug naar de laatste vijf jaar.

De Liwwadders lijken de gang naar de viszaak Vis en Dis van Krist goed te hebben gevonden. Jacko: 'De een zegt het tegen de ander.' Trees: 'Het is frappant dat je in vijf jaar een klantenkring kunt opbouwen die maar blijft groeien. Eigenlijk is de zaak wat te klein, maar we blijven op deze stek. Het is precies wat we wilden.' Jacko: 'Degenen die nu onze vaste klanten zijn, keken aanvankelijk de kat uit de boom. Ze komen niet alleen om de vis, maar ook om het praatje.' Trees: 'Ik onthoud de namen. Jacko onthoudt alleen de verhalen.' Jacko: 'Je bent soms een halve maatschappelijk werker en jankt aan de toonbank bijna mee om de schrijnende verhalen die je af en toe hoort, zoals bijvoorbeeld van de man die bij zijn vrouw weg is en niet kan koken. Dan legt Trees uit hoe je een scholletje bakt.'

Over vis hoeft je Jacko en Trees Krist weinig meer te vertellen. Van een Enkhuizer palingroker leerde Jacko, Heerenvenner van geboorte, de kneepjes van het vak. Jarenlang exploiteerde het tweetal viskramen en viskiosken. Leeuwarden werd gezien als een uitdaging. Trees: 'Ze luisteren inmiddels naar ons advies. Laat je maar eens verrassen, zeggen we dan.' Jacko: 'Aanvankelijk verkochten we nul oesters, nu gaan er wekelijks kistjesvol over de toonbank. Ik zie steeds meer studenten die van koken houden. Ze eten minder rotzooi.

Vanaf 16 juni is er weer nieuwe haring

Ze keren zich wat af van het kant-en-klare en de dagelijkse pizza. Ze zijn zich meer bewust van wat ze eten. Op dinsdag na zessen komen er stevast een paar binnen die gewoon vragen

wat we hebben. Ze willen goede vis eten, bestellen zalm en tonijn en maken soms zelf sushi. Ik vind dat een mooie ontwikkeling. Het komt ook door de hotelschool die we hier hebben. Soms komen ze met tips en ideeën.'

Sinds de start in juni 2017 is het almaar drukker geworden aan de Tuinen. Jacko: 'Ik kreeg te horen dat je in de bouwvak je

dat het daarna minder druk zou worden, maar dat is geenszins het geval.' De coronatijd zijn zij aardig doorgekomen. Jacko: 'We konden open blijven als er buiten werd geconsumeerd. Aan bezorgen doen we niet.' Trees: 'Dat komt ons product niet ten goede.' Jacko: 'We willen geen slappe hap verkopen. De beperkte opening bij anderen heeft ons in de kaart gespeeld. Nieuwe klanten wisten

ons daardoor te vinden.' Trees: 'Veel van hen zijn blijvers geworden.' Jacko: 'Bitsje ouwehoere en keuvelen.' Trees: 'En met vriendelijk en vakkundig personeel een mooi product aanbieden.'

Het Stadsblad Liwwadders wordt gemaakt door: André Keikes, Aly van der Mark, Gina Kamsma, Klaas Kasma, Eric Hoekstra, Lisanne van der Ploeg, Henk Weiland, Anton Feddema (vormgeving), Simon van der Woude (fotografie), Keimp Pijpstra (webbeheer), Remco Jan Veldman (acquisitie), Titus Oomes (verspreiding) en Andries Veldman (organisatie en acquisitie). Liwwadders verschijnt tien keer per jaar en wordt verspreid in de gemeente Leeuwarden en in de randgemeenten. Daarnaast wordt de krant in zijn geheel geplaatst op onze website www.liwwadders.nl Al onze activiteiten worden ondersteund door Facebook, Twitter en een dagelijkse nieuwsbrief. Niet onvermeld mag blijven dat bepaalde advertentie-verkopers misbruik maken van onze titel. Er is maar één Stadsblad Liwwadders en dat hebt u nu in handen. Een krant die lezers, middenstanders, vrijwilligers en kunstenaar serieus neemt. Wilt u communiceren met deze groepen, bel dan naar Andries Veldman (058-2133138) of mail naar info@liwwadders.nl

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U – NA CORONA – BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIIJENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

VISTRIO, VEGADINER, SPARERIBS, OSSENHAASPUNTJES, ZALMSALADE, HALF HAANTJE, SCHNITZELS

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

‘We hebben Eatcorner Potmarge net even wat meer cachet gegeven.’ Het team van Eatcorner Potmarge aan de Drachtsterweg heeft tijdens de zware periode van de coronalockdown niet stilgezeten. De zaak is van alle kanten opgeknapt, opgefrist en gedeeltelijk opnieuw ingericht. ‘We hebben ook kritisch naar de menukaart gekeken’, zegt kok René Topma.

We zijn groot geworden in deze gewone wijk

‘Dit is gewoon een leuke plek, zo aan het riviertje de Potmarge, daar moet je met je terras gebruik van maken.’ Topma is nu een jaar of twee bezig om van een goedlopende snackbar een nog beter functionerende eatcorner en braserie te maken. ‘De mogelijkheden zijn aanwezig, dan moet je ze ook benutten. Er is geïnvesteerd in een volautomatische bakwand, vloeren, meubilair en terrasmeubilair. Als de basis goed is, kun je bouwen, dat heb ik de eigenaren Daan en Durk voorgehouden. Zelf heb ik de menukaart tegen het licht gehouden, ook met het oog op onze nieuwe tafelbarbecues. Zaterdag hebben we op het terras proefgedraaid en kleine oneffenheidjes weggewerkt. We merkten bijvoorbeeld dat we te veel vlees aanboden, ook dat is goed om te weten. Maar het belangrijkste is dat we de juiste toon te pakken hebben, goede voorzieningen aanbieden voor lunch en diner en dat de verhouding tussen prijs en kwaliteit in de pas loopt. Hoe je het ook wendt of keert, we zijn groot geworden in deze gewone wijk en een achterban als deze moet je blijven koesteren.’

Dat betekent dat de functie van de snackbar, oftewel Snackpoint, fier overeind blijft staan en er nieuwe elementen aan worden toegevoegd of verbeterd. René Topma: ‘Als kok wil je altijd het beste, maar belang-

Eatcorner Potmarge investeert vanaf nu meer in het terras aan de waterkant. ‘Wat ik leuk vind, is lekker lang tafelen. Dat kan nu met onze nieuwe tafelbarbecues. Die dingen zijn binnen vijftien minuten loeiheet, ze spetteren en spatten niet en de producten die erop liggen worden heel erg mooi. Vanaf 14,95 euro staan we klaar om er een mooie middag of avond van te maken.’

rijker is nog dat je je bewust bent van je beperkingen en het hele team meekrijgt. Het is een beetje als de drie Muskietiers: allen voor één en één voor allen. Je moet niet te ver voor de troepen uitlopen.’

De huisslager levert mooie geportioneerde stukken vlees af aan de Drachtsterweg, vertelt Topma. ‘Kip- en varkensschnitzels, van het dikbilvarken, paneer en marineer ik zelf. Het vlees komt een nacht in

(gevulde puntpaprika) draait het team van Eatcorner Potmarge zijn hand niet om. René Topma: ‘Courgette en tomaat zijn enkele ingrediënten, er komt geen boter aan te pas. Koolrolletjes maak ik van Chinese kool, die fruit ik aan in arachideolie. Lekker strak.’

Natuurlijk staan de gewone snackbarproducten op de menukaart. ‘We hebben een lunch-, diner- en snackkaart. De oerfrites in diverse

Tafelbarbecue zonder spetteren en spatten

de marinade te liggen. Niemand in de buurt presenteert zo’n schnitzel. Met spareribs doen we precies hetzelfde. Voor vijftien euro (500 gram) eet je je vingers erbij op. Heerlijk! Je moet er wat van maken. Vlees even aanbakken, dan vijf minuten in de oven, vervolgens aanbranden en dan heb je de onvervalste barbecuesmaak te pakken. Dat smelt in je mond. Peper en zout zijn eigenlijk overbodig.’

Voor een vistriotje (tijgernaal, kabeljauw en tonijn) of vegadiner

varianten, de gewone of de Kwekkeboomkroket, grillworst, shoarma, half haantje, hete kip, zalsalade, filet American, ossenhaaspuntjes: het is allemaal verkrijgbaar en wordt met liefde bereid. Dit is een mooi bedrijf waar, min of meer door de omstandigheden van de coronacrisis, een frisse wind doorheen is geblazen. Het team van Eatcorner Potmarge nodigt u uit om snel langs te komen en te genieten van de vele mogelijkheden. Waar we nog verlet van hebben? Dat is van personeel!’

KLAAS K. TE L.

Ik keek vrolijk naar het gekrioel van fluisterbootjes vol studenten en kratten bier en glimmend gepoetste Zuiderburensloepen

Beste mensen van de provincie, allereerst mijn complimenten voor de opdracht die jullie hebben gegeven aan een bouwbedrijf om een nieuw gebouw van afvalmateriaal neer te zetten. Dat is mooi: een paar miljoen euro’s uitgeven aan iets nieuws van rommel dat toch allang betaald was, ook door jullie, denk ik. Maar zoals een bekende Liwwadder journalist al schreef, heel Nederland kijkt nu wel naar ons omdat jullie van die duurzame opdrachten geven. En dat is fijn. Dat kunnen jullie mooi bijschrijven op jullie cv voor als er na het provinciebaantje ook nog wat echt geld verdiend moet worden. Als commissaris van een bouwbedrijf of iets dergelijks.

Ook wil ik jullie complimenteren met de zorg voor onze provinciale brugwachters. Brugwachter zijn is een eenzaam beroep. Die zit maar in zo’n hokje tot er eens een schip aankomt. Dan moet hij even vijf minuten in actie komen om het verkeer te stoppen en de brug omhoog en omlaag te draaien. Dat laatste bij voorkeur als het schip in zijn geheel is gepasseerd en ook uit het zicht verdwenen, zodat het verkeer zo lang mogelijk kan genieten van het water. Als je aan de goede kant staat tenminste, want anders zie je alleen maar het brugdek. Gelukkig hebben jullie nu een oplossing bedacht voor de professionele eenzaamheid van de brugwachters. Ze hoeven helemaal niet meer alleen in een hokje te zitten. Ze mogen nu hun brug bedienen vanuit jullie nieuwe duurzame prestigieuze object van sloopmateriaal. Gezellig met zijn allen naar een paar schermmpjes kijken waarop ze hun eigen brug en het leegstaande brugwachtershuisje kunnen zien. Ik denk dat het aantal burn-outs bij brugwachters enorm zal afnemen als hun werkomstandigheden door het nieuwe sloophoutpand zo verbeterd zien worden.

Zelf zie ik regelmatig hoe zwaar het beroep van brugwachter is. Afgelopen zondagmiddag nog. Ik zat lekker voor mijn appartementje bij de Noorderbrug in het zonnetje. De brugwachter kon ik niet zien omdat de ramen van het brugwachtershuis zo donker zijn. Maar dat hij het druk had, zag ik aan de brug die iedere 10 minuten omhoogging. Een paar keer zag ik hem overigens wel wanneer hij een raam opendeed om iets te roepen naar mannen die hun hand opstaken terwijl ze met hun 15 meter lange motorkruiser of zeegaande zeiljacht de brug passeerden. Beleefd en gastvrij zijn tegen kakkers met een kapiteinspet hoeft straks ook niet meer als ze met zijn allen in hun nieuwe afvalbrugwachtershok zitten, dacht ik. Ik kreeg wel even een moment van mededogen met de vrouwen die zwingend met boothaken en zware stootkussens in de weer waren om het speeltje van hun mannen schadevrij te houden omdat zij hun boot een beetje scheef door de brug stuurde. Misschien is de brugwachter helemaal niet beleefd, maar doet hij het raam van het huisje alleen maar open om de kapiteinspet de huid vol te schelden na het bijna vernielen van zijn brug. En brugwachters zijn trots en zuinig op hun brug. Van die gedachte werd ik wel blij en ik keek vrolijk naar het gekrioel van fluisterbootjes vol studenten en kratten bier, drijvende tobbe met een te grote buitenboordmotor en glimmend gepoetste Zuiderburensloepen.

Ik wist niet dat die laatste bestonden, maar Lieuwe, die even bij me kwam zitten, heeft me het uitgelegd. In Zuiderburen staan veel huizen aan het water. Mensen die daar een huis kopen, nemen gewoon een wat hogere hypotheek en kopen daarvan zo’n sloep. Dan kun je zondags lekker varen, want in Zuiderburen is het verder op zondag, en volgens mij ook op alle andere dagen, een dooie boel. Een Zuiderburensloep, legde Lieuwe uit, herken je ook aan het formaat: heel groot, en het feit dat er nooit kinderen in zitten. Alleen een man gebogen achter een klein blinkend stuurwiel en een vrouw, die of naast de man zit, of uitgestrekt op een bank vol kussens ligt. En vaak ook nog een hond, meestal van het ras Golden Retriever, die met een blik van: mag ik alsjeblieft op de wal, voor op de boeg staat. Voor deze sloepen hoeft een brugwachter niet in actie te komen. Behalve dan zondagmiddag voor die ene, die wel van een hele hoge hypotheek betaald moet zijn en te groot was. En daardoor tegen het brugdek aanvoer met de voorkant. Na de klap kwam de brugwachter zijn huisje uit. Keek eerst of de brug ook beschadigd was en sommeerde toen de man en de vrouw samen bij de hond op de kapotte voorplecht te gaan zitten, zodat die door het gewicht wat zou zakken en de sloep onder de brug door kon. Zouden de gedeputeerden zich wel gerealiseerd hebben dat de brugwachters dit soort vrolijkheden straks gaan missen in hun circulaire sloepbrugwachtershuis, dacht ik.

KLAAS KASMA, KOK IN LEEUWARDEN

- HUIS AAN HUIS IN DE WIJKEN
 (WISSELEND) WESTEINDE EN IN DE BINNENSTAD VAN
 LEEUWARDEN EN IN GROU EN BITGUMMERMOLE
- VERSPREIDPUNTEN
 (DIE REGELMATIG WORDEN AANGEVULD; MET STER*
 MEERDERE MALEN)

CAMMINGHABUREN: JUMBO*, ALBERT HEIJN*, PRIMERA, BAKKER VAN DEN BERG, SLAGER SMIT, RENÉ FISH AND CHIPS, WIJKCENTRUM, GEZONDHEIDSCENTRUM; **VRIJHEIDSWIJK:** JUMBO*, MULTIFUNCTIONEEL CENTRUM; **BILGAARD:** ALBERT HEIJN*, BAKKERIJ VAN DEN BERG, SCHOEN- EN SLEUTELSERVICE BILGAARD, SLAGER SMIT, GROENTEZAAK YNE EN HINKE VAN DER MEULEN; GEZONDHEIDSCENTRUM, CAFÉ BILGAARD, PRIMERA, SNACKBAR DOUBLE FF, CHINEES-RESTAURANT MEI WAH; **WESTEINDE:** POIESZ*, SNACKBAR DE TILLE, KAPPER, ZORGCENTRUM SWETTEHIEM, GEZONDHEIDSPLEIN WESTEINDE; **VALE-RIUS:** VISZAAK DE GEZONDE APOTHEEK*, ELY'S LUNCHROOM, TANKSTATION VALERIUSSTRAAT; **WESTEN:** HOTEL WTC, KAMER VAN KOOPHANDEL, MEUBELZAAK DE TIJD WONEN, EUROHOTEL; **NIJLÂN:** LIDL*, ALDI*, CAFÉ 'T WAP, DALSHIEM FOTOGRAFIE, PIZZERIA ADRIANO; **ALDÂN:** POIESZ*, SNACKBAR DOUBLE FF, APOTHEEK BENU, ZORGCENTRUM ERASMUSHIEM, ZORGCENTRUM ALDLÂNSTATE, TANKSTATION ALDLÂNSDIJK, MEDISCH CENTRUM LEEUWARDEN; **HEECHTERP/SCHIERINGEN:** POIESZ*, SNACKBAR RONDWEG, WIJKCENTRUM; **CAMBUURPLEIN:** JUMBO*, PRIMERA, APOTHEEK BOITEN*; **WINKELCENTRUM LEEUWERIKSTRAAT:** JUMBO*, PRIMERA TROELSTRAWEG, SNACKPOINT DE LEEUWERIK; **BLEEKLAAN E.O.:** POIESZ*, JUMBO*, TRYATER; **VLIET:** SNACKBAR 'T VLIET, SNACKBAR DE CENTRALE, BAKKER TROMP, HALAL SLAGERIJ ATLAS; **ORANJEWIJK:** ALBERT HEIJN*; **ACHTER DE HOVEN:** EETHUIS POTMARGE, WIJKCENTRUM J.H. KNOOPSTRAAT; **TIJNJEDIJK:** ALBERT HEIJN XL* (MIRO), AKO, VISZAAK HOLLANDER, TUINCENTRUM KLAVER, BP TANKSTATION; **WINKELCENTRUM SNEKERTREKWEG:** JUMBO*; **SCHRANS:** ALBERT HEIJN*, SLAGERIJ VREDE*, DECO HOME, BIO BIJ JANSSEN, FRIESE SCHRIJFKAMER, GALERIE DOET BOERSMA, SCHOOTSTRAVIS*, FIETSSATION 058, TABAKSZAAK PETER VAN DER KAMP*; **ZUIDERBUREN:** JUMBO*; **DE HEMRIK:** RESTAURANT JUPITER, GROOTHANDEL MAKRO, SNACKBAR HEMRIK, FRIESCHE OLIE EN VERFHANDEL, OMROP FRYSLÂN; **DE ZWETTE:** SNACKBAR LORENTZ, DE FABRIEK, GROOTHANDEL SLIGRO, CRYSTALIC, MOTOPORT LEEUWARDEN; **GROTE WIELEN:** RESTAURANT DE GROTE WIELEN

CENTRUM LEEUWARDEN: ORANJE HOTEL*, AKO STATION*, STATIONS-KAPPER*, CAFÉ DE STEE, CAFÉ WAPEN VAN LEEUWARDEN, RESTAURANT DE WALRUS*, RESTAURANT SPINOZA, RESTAURANT DE YSERMAN, CAFÉ ORANJE BIERHUIS, CAFÉ DE TOETER, IERSE PUB PADDY O'RYAN, WIJNBAR SJODDY, EETCAFÉ HET LEVEN, DE WERELD VAN THEE, HOTEL STADHOUDERLIJK HOF, HOTEL 'T ANKER, HOTEL POST PLAZA*, SIGARENZAAK TETMAN DE VRIES, RESTAURANT DE WAAG, LEKTUURHAL OVER DE KELDERS*, RESTAURANT SARAY, RESTAURANT BOSPORUS, RESTAURANT EINDELOOS, RESTAURANT FELLINI, DOPPIO ESPRESSO*, RESTAURANT DE BURGEMEESTER VAN NAPELS, FIRE CAFÉ*, BARREVOETS, URKER VISZAAK, RESTAURANT DE KOEPEREN TUIN, CAFÉ DE MARKIES, LUNCHROOM DE BROODTROMMEL, CAFÉ DE BRASS, RESTAURANT BELLEVUE, RESTAURANT DE VLIEGENDE HOLLANDER, BAGELS AND BEANS, BAKKER BART, SPAR, LUNCHROOM SPIEGELAAR, CAFÉ WOUTERS, DE-CAFÉ, EETCAFÉ DIKKE VAN DALE, DE BRASSERIE MARIA LOUISE, CHINEES RESTAURANT KOTA RADJA, EKO PLAZA*, SLIJTERIJ JELLE, CROISSANTERIE VITTORIO, SNACKBAR ELY'S, ALBERT HEIJN*, VAN DER VELDE BOEKEN*, GALERIE DE ROOS VAN TUDOR, GALERIE DE VRIES, FRIESCHE CLUB, NEUSHOORN, KUNSTKADE, RABOBANK ZAAILAND*, BRASSERIE FRIES MUSEUM*, GRAND CAFÉ Z, SCHOUWBURG DE HARMONIE, HISTORISCH CENTRUM LEEUWARDEN, TRESOAR, BIBLIOTHEEK DBIEB*, VVV ACHMEATOREN, STADHUIS, STADSKANTOOR OLDEHOOFSTERKERKHOF, PROVINCIEHUIS*

WIRDUM: SPAR, HOTEL-CAFÉ DUHOUS • **GROU:** ESSO TANKSTATION, HOTEL OOSTERGO, THEEHUIS, VISZAAK, JUMBO*, POIESZ, SNACKBAR TAMARINDE, EETHUIS AMICAAL • **WARTEN:** SKUTHÛS • **WERGEA:** SUPERMARKT ATTENT HANSMA, SLAGER HARMKE ANEMA • **DRONRYP:** IT HOLT • **MENALDUM:** POIESZ • **JELLUM:** RESTAURANT JONKER SIKKE • **WEIDUM:** HOTEL WEIDUMERHOUT • **AKKRUM:** POIESZ, HERBERGH DE CLEEF, BAKKERIJ BOONSTRA • **REDUZUM:** DE BLAUWE TENT, SLAGERIJ • **WYTGAARD:** FREDERIKA'S TAARTEN & SA • **STIENS:** ALBERT HEIJN*, POIESZ*, JUMBO*, EATCORNER PITER JELLES, VISKRAAM, BRUNA, PRIMERA, TENNISVERENIGING • **HURDEGARYP:** ALBERT HEIJN, POIESZ, SLAGER RYPMA, PRIMERA, HOTEL VAN DER VALK, VISKRAAM BINNE VAN DER KOOI • **OENTSJERK:** BAKKER BRAAKSMA • **WYNS:** DE WINZE • **GYTSJERK:** ALBERT HEIJN*, TANKSTATION VAN DEN BELT, POSTKANTOOR • **BURGUM:** BOEKHANDEL FRANKE ATSMA EN ANNEKE JAGER

AANGEPASTE VERSPREIDING WEGENS CORONAVIRUS:
 EXTRA KRANTEN BIJ DE SUPERMARKTEN

‘In uw krant zag ik een foto van een man in een winkel. Volgens mij (ik weet het zeker) betreft het Jaap Frankema. Ik heb hem jaren gekend als verkoper dames- en herenmode o.a. bij modehuis Bergstra op de Nieuwestad. Later trof ik hem als etaleur bij de winkel De Schrijfkamer aan in de Schrans. Een echt vlotte vent, een prater. Ik heb hem leren kennen bij onze toneelvereniging DIO in de Gerard Doustraat. Hij zat in het bestuur. Ook als voorzitter. Ik moest dan een openingsverhaal voor hem schrijven Hij kon 't niet. Jaarlijks vierden we een feestavond met toneel, dans en grote verloting in Tivoli. Jammer, alles is over en uit. Hij woonde destijds in het Aldlân. Nog weer later is hij in Duitsland, Bielefeld, gaan wonen en werken. Volgens mij is hij niet meer onder ons.' Weer een mooi verhaaltje, deze keer van L. Terpstra uit de Floris Versterstraat. Jaap Frankema is in 2018 in Bielefeld overleden. Hij was 70 jaar oud.

Ook een mooi verhaal bij de nieuwe foto? Stuur het dan op naar Stadsblad Liwwadders, M.H. Trompstraat 8, 8921 GH Leeuwarden en u maakt kans op een mooi boek over de historie van Leeuwarden.

VAN DER VELDE BOEKEN

Nieuwestad 57-59
 8911 CJ Leeuwarden
 0582132360

www.boekhandelvandervelde.nl

In restaurant DE GROTE WIELEN bent u van harte welkom voor een kopje koffie of thee, een lunch of menu à la carte. We bieden volop keuze in vlees-, vis- en vegetarische gerechten en wisselen onze menukaart naar gelang de seizoenen. Op onze wijnkaart prijken karaktervolle en fleurige wijnen afgestemd op het gerecht en passend bij de gelegenheid.

RESTAURANT DE GROTE WIELEN • TEL. 0511-431777

GROOT TERRAS AAN HET WATER • BINNENBARBECUE • ZALENVERHUUR
 VERHUUR APPARTEMENTEN AAN HET WATER

Door Andries Veldman • Beeld Anton Feddema

STRATEGISCHE OMMEZWAAI NDC BEGINT OP PIROUETTE TE LIJKEN

De ene dag staan de huis-aan-huiskranten van de noordelijke uitgever NDC (Leeuwarder Courant, Dagblad van het Noorden, Friesch Dagblad) in de verkoop en de andere dag blijkt hier niets van waar te zijn. De ene dag zijn de kosten van de advertentieverkopers van de huis-aan-huiskranten hoger dan de opbrengst en de andere dag toch weer niet. De onnavolgbare, wisselende, standpunten van algemeen hoofdredacteur Evert van Dijk, die op Omrop Fryslân te beluisteren vielen, hebben een nieuw hoogtepunt, of, zo u wil, dieptepunt bereikt. Het is een beetje Jantje lacht en Jantje huilt.

Wie de foto van het duo Koos Boot en Evert van Dijk goed bekijkt, in de pershal genomen ter gelegenheid van de overname van NDC door het Belgische Mediahuis, waarbij bekend werd gemaakt dat het Belgische bedrijf de uitgever voor 2 euro, inclusief schuld, had overgenomen, ziet daarop twee niet erg vrolijke mannen. Vooral Van Dijk lijkt in mineur en daar is ook

alle reden toe, medeverantwoordelijk als hij is voor het beleid van het uitgeversbedrijf dat, naar nu blijkt, de ene na de andere bok heeft geschoten. De keuze van de directie voor verbreding van het mediabedrijf pakte, zacht gezegd, niet goed uit. Bij ieder onderdeel van die verbreding, dikwijls met euforisch redactioneel tromgeroffel ingeluid, verwijderde men zich de facto steeds verder van de krantenlezer en adverteerder, totdat die vrij-

wel geheel uit het zicht kwamen te verdwijnen. De strategische ommezwaai die Boot en Van Dijk aankondigden begint nu op een piroouette te lijken.

De nieuwe eigenaar, die kosten en baten eens goed naast elkaar plaatste, viel van de ene verbazing in de andere en schrapte als de weduweerga het evenement Trendship, Podium TV, Kweekviver Noord en het jongerenplatform Suksawat. Daarmee was de onrust nog lang niet verdwenen. De tarieven van freelancers werden opnieuw beoordeeld, waardoor de tweedeling op de redactie nog scherper wordt gevoeld. Fotografen die hun vak uitgehouden zien keerden de uitgever de rug toe. Binnen puzzelend Friesland stak een storm op toen zelfs het populaire Puzzelkampioenschap tegen het licht werd gehouden. Moet er zoveel energie in een dergelijk kampioenschap worden gestoken, vroegen de nieuwe eigenaren zich af. Voorlopig kan er nog doorgepuzzeld worden.

Binnen het bedrijf werd er reeds lang voor de overname verwonderd naar de gang van zaken gekeken. Terwijl de reguliere werknemer zijn eigen trommel-tje met boterhammen van huis meebracht (de kantine was al in een eerder stadium gesloten), werd de wekelijkse maandagse lunch om half één door de directie opgefleurd met speciale bestellingen. Directeur Pier Baarsma beliefdde geen krenten-

bollen, algemeen hoofdredacteur Evert van Dijk moest een vegetarische hap en financieel directeur Jantje Schiphorst een bak met groenvoer. Soms twee keer per week. En dat Pier Baarsma zijn sigaretje pal voor de hoofdingang bleef paffen werd ook niet door iedereen begrepen.

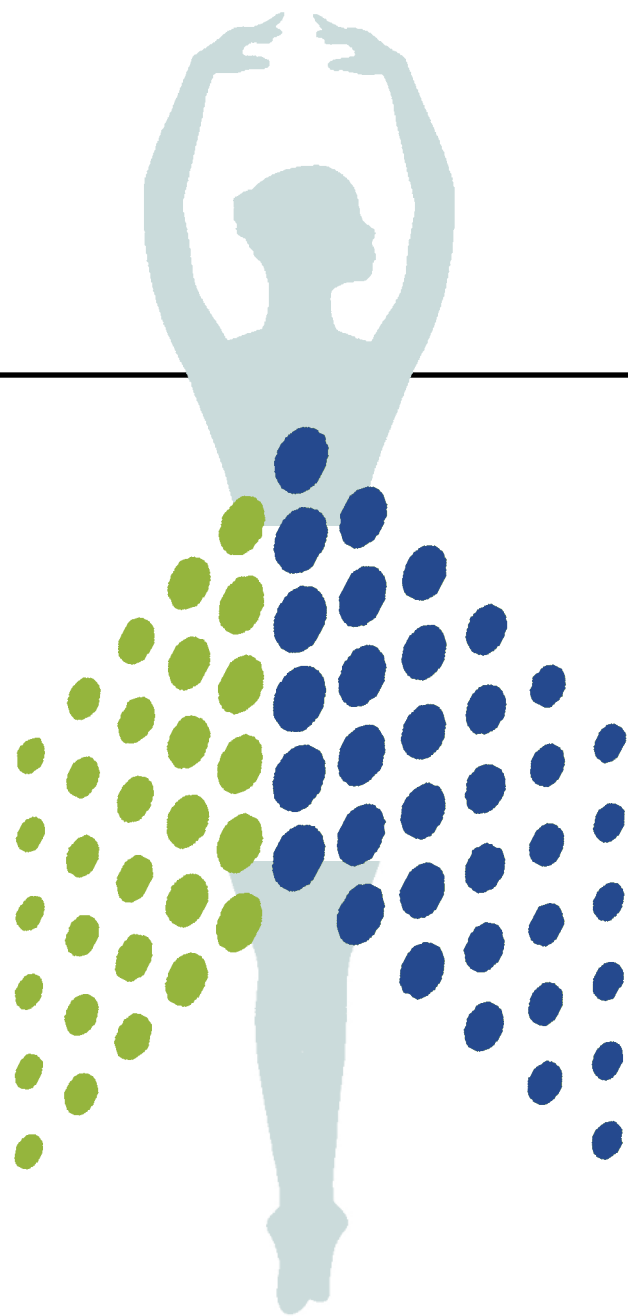
Af en toe dwalen de gedachten terug naar de tijd dat er tijdens de Leeuwarder kermis oliebol-len werden geserveerd en het personeel met de kerst werd getrakteerd op een fijne banketstaaf met banketbakkerspijs. Het is allemaal verleden tijd. Net als de dertiende maand en de winstdeling. Bij zo'n werkgever zat je voor je leven. Nu werd de banketbakker en de bloemist te verstaan gegeven niet bij iedere bestelling bezorgkosten in rekening te brengen. 'Soms kwamen ze twee of drie keer per dag en brachten per bezorging kosten in rekening terwijl er forse bestellingen werden geplaatst', aldus een verontwaardigde voormalige werknemster.

Mediahuis ontdekte dat er tientallen pagina's met advertenties niet in de boeken stonden. Ze waren gewoon weggegeven. Hogelijk verbaasd was men over de lucratieve deal die de gulle gever van de prijs van de puzzelcompetitie met de krant had gesloten. Wat deze Leeuwarder fietsenmaker als advertentiemateriaal in

ruil kreeg voor zijn als hoofdprijs ter beschikking gestelde producten. Dat was meer dan royaal. Een superdeal, voor de fietsenmaker althans. Geen wonder dat hij lachend meer gangbare advertentie-aanbiedingen kon afslaan. 'Complete gekte', aldus een betrokkene.

Gek is ook dat er bij overnames wel over de financiën van het bedrijf en onderdelen ervan wordt gesproken maar nooit over de inhoud, het product zelf. Hoe gaat het daar eigenlijk mee? Terwijl de problematiek in verschillende Friese gemeenten onrustbarende vormen aanneemt, wordt een groot deel van de kranten gevuld met 'nieuws' waar de lezer al van op de hoogte is. Zijn die kranten dan nog wel aantrekkelijk genoeg? Pakken ze belangrijke onderwerpen op? Prikken ze door? Aan de stamtafel van café de Walrus in Sneek, waar oud-hoofdredacteur Hans Snijder enkele jaren geleden zijn lezers had genood om hun advies in te winnen, sprak krantenverkoper Arnold Balk (die de afname van de krantenverkoop dagelijks in zijn Lektuurhal waarnam) na afloop: 'Ach, hij zat er wel, maar luisterde niet.'

De krant die destijds verkondigde zichzelf opnieuw te zullen moeten uitvinden lijkt aan dit proces nog niet te zijn begonnen.

Zijn die kranten dan nog wel aantrekkelijk genoeg? Pakken ze belangrijke onderwerpen op? Prikken ze door?

Recreatiepark De Tien Heugten

Boek nu uw zomervakantie in een Safaritent of neem uw eigen caravan mee!

Drenthe...
doet wat met je

www.detienheugten.nl

Westdorperstraat 29 | 9443 TM Schoonloo
Reserveren via 0592 501 220

Se make mij de pis niet lauw

Door Andries Veldman

Nu de skûtsjes weer losgaan, is het eind van de pandemie echt in zicht. Voorzitter SICKO HELDOORN, oud-ge-deputeerde, in Assen bekend staand als Sikke Sikkeneurig en voorheen bezorger van de Leeuwarder Hollanderwijk Krant, hoopt voor zijn skûtsje-club op een zo normaal mogelijk zeilkampioenschap. Als de boten varen valt alles op zijn plaats.

Eigenlijk mag je het in deze provincie niet zeggen, de dood met de kogel is in dit verband een lichte straf, maar dat we een skûtsje-loze zomer mochten beleven zonder discussies over scheepstonnen en brulboeien had iets rustgevends. Dat Pinksteren tot twee keer toe gevrijwaard bleef van fanatieke, in afstotelijke pakjes gestoken snelfietsers, was een verademing. En wellicht is in Leeuwarden definitief een eind gekomen aan de Marathon. Die was overigens al ingekrompen van Marathon naar Halve Marathon en daarna zelfs tot een weinig tot de verbeelding sprekende Loop. Om daar vervolgens een Loopje van te maken is ook weer zoiets. Ga toch gewoon wandelen. Hooguit met twee man.

Ik wil niet te vroeg juichen, want het lijkt erop dat het weer gedaan is met het minimalisme. We gaan, als het even kan, weer voluit dingen doen, het dondert niet wat. Als het maar beweegt. Enthousiasme kent in deze provincie nauwelijks grenzen. Toen ik op een vroege morgen de knop indrukte van Omrop Fryslân steeg een gejuich op vanuit Harlingen. Klokke zes bleek men daar al op het terras te zitten. Het kon, dus het moest. De bierkraan werd meteen geopend. Rust en regelmaat werden in mijn keuken wreed verstoord; de Omrop

delen waarop de berijders helemaal losgingen. Ik noteerde: fiets, sport-fiets, step, rode elektrische huurscooter, elektrische tweewieler met enorm brede banden, quad, brommer van het type Solex, snorfiets, auto en vrachtwagen. Vanaf een bankje aan het IJsselmeer zag ik een wirwar van vrolijkheid passeren.

Ook de terrassen van de Leeuwarder cafés De Toeter en Strohoed stroomden meteen vol. Kleumend zaten de bezoekers in hun winterjassen aan een koud pilsje. Bij iedere nieuwe ronde hebben ze ongetwijfeld het glas geheven op het verzorgende personeel dat zich de benen uit het lijf liep en nog op adem moet komen. De sneuneuzen zaten daar toch maar mooi onder een parasol waar de regen vanaf drupte.

Nog even en de festivals barsten weer los. Wat zouden we toch zijn zonder festivals? Het gemakker erover heeft de gehele pandemie standgehouden. Nog even geduld en we kunnen weer met een armbandje om in de rij staan voor een dure plastic beker lauw bier.

is bij ons als doelgroep het anker van de dag. We zijn van slag wanneer om vijf over zeven 's avonds, je kunt de klok erop gelijk zetten, PITER WILKENS een keer niet de keuken binnendringt.

We koesteren onze tradities en daarom moet het voor velen een zware periode zijn geweest. Maar nu kan het weer. Er is geen houden meer aan. Fietsend op de meest zuidelijke dijk in onze provincie telde ik maar liefst tien verschillende soorten vervoermid-

Het is gebleken: ons land is niet geschikt voor een grote ramp. Bestuurders reageren te slap op de ontwikkelingen. Ze staan al snel met de handen in het haar en kijken elkaar verschrikt aan. Op tv slaan ze stoere taal uit, maar bij het minste of geringste (supporters die feest vieren en zoonabbidders op koningsdag die bier drinken), kruipen ze collectief onder de tafel. Zo wordt controle op het naleven van de regels al gauw een wassen neus. Links en rechts wordt het laaghangend fruit gepakt, maar verder dan een fietsverbod in het centrum en dranghekken in de Prinsentuin gaat het niet. Het zijn geen maatregelen waar ik bij het bestrijden van een pandemie het eerst aan zou denken. Maar ja, het is tenminste iets zichtbaars, moeten de boven ons gestelden hebben gedacht. Lees ik nu echt dat er een Elfsteden-tocht komt met skûtsjes?

GRASMAAIER

'Ik mag graag even op de grasmaaiër zitten. Even de kop leegmaken. Met dit terrein bij de Poolsterweg ben ik zo'n vijf à zes uur bezig. Ze toeteren en zwaaien naar me en denken waarschijnlijk: daar zit die gekke Rollema op zijn grasmaaiër. Vind ik leuk. Laat het warme weer maar komen.'

Vastgoedman Tjalling Rollema verwacht dat de markt voor kleine vergaderruimtes binnenkort weer stevig aantrekt. 'We hebben de coronatijd benut om alle beamers en projectieschermen in Crystalic te vervangen. Nu de GGD binnenkort vertrekt zitten we op een verhuurcapaciteit van 70 procent. De kantoorwereld is in beweging.'

Banken sluiten hun kantoren en het thuiswerken gaat gepaard met huur van kleinere kantoren. Ik denk dat verhuur van relatief kleine ruimtes in de lift zit. Grote kantoren worden kleine kantoren met werknemers die willen brainstormen en daarbij een goede horecavoorziening wensen. Dat bieden we in Crystalic en ook in Emmastate aan de Emmakade. Als iedereen straks na de vaccinaties weer los kan, dan verwacht ik een inhaal-slag. De vraag naar externe opleidingsruimte neemt nu al toe. Mensen willen eruit. Ze gaan straks weer vliegen, bezoeken restaurants en op het terras zitten.'

De Koepelkerk aan de Vredeman de Vriesstraat, een van de iconische gebouwen van het vastgoedbedrijf van Rollema, is toe aan de tweede restauratiefase. 'Martin de Boer hebben we gevraagd om enkele glas-in-loodramen te restaureren. De kosterswoning wordt geschilderd en de ijzeren hekwerken gestraald en gerestaureerd. De duurzaamheidstechniek van het Leeuwarder bedrijf BrightNano wordt hier toegepast. De kachels in de grote kerkzaal worden vervangen. De foyer wordt bij de pastorie getrokken en verhuurd aan mijn dochter en schoonzoon. Zij gaan de Koepelkerk exploiteren en richten zich op de iets kleinere optredens met daarbij commerciële verhuur.'

Aan de Poolsterweg heeft Rollema enkele grote complexen verhuurd aan Huhtamaki, een grote speler op gebied van voedselverpakkingen. 'Huhtamaki is volop bezig om van de plastic verpakkingsmaterialen af te komen. Het is een zeer innovatief bedrijf.'

Het kantoorgebouw van Huhtamaki wordt verwarmd door een cv-ketel die op waterstof loopt. 'Geleverd door Tieluk. Dat is ook een Leeuwarder bedrijf die we hiervoor hebben ingeschakeld. We gingen meteen van duurzaamheidsabel G naar label A. Wij vinden duurzaamheid in het algemeen belangrijk, voor het pand Crystalic bijvoorbeeld weet bijna niemand dat er weinig gas wordt verbruikt. Het is tegen de verwachting in een van de energiezuinigste gebouwen van Leeuwarden.'

De elektrificatie van bedrijfspanden baart Rollema wel zorgen. 'Om mij heen zie ik dat uitbreidingen on hold worden gezet omdat er te weinig elektriciteit kan worden geleverd. Zelf wilden we laadpalen plaatsen voor onze huurders, maar ook dat plan is vooruitgeschoven. De eerste vier jaar is Alliander nog druk bezig om de capaciteit op te voeren.'

OPVALLEN IN LIWWADDERS? BEL REMCO JAN VELDMAN 06-25223490

REDACTIONEEL

Zoals eerder gezegd, pakken wij zaken waarmee u zit graag op. We zien dat u onze journalistieke activiteiten waardeert en daarom doen wij een beroep op u. Wanneer u deze artikelen van belang vindt, dan nodigen wij u uit om donateur te worden. Uw bijdrage is zeer welkom. U kunt uw bijdrage overmaken op NL06 RABO 0320.2000.51 o.v.v. Liwwadders Journalistieke Producties.

U merkt het wel: Liwwadders is niet zomaar een huis-aan-huisblaadje. Liwwadders is op meer dan 170 plaatsen (supermarkten, kantines, sporthallen, wachtkamers en stamtafels) gratis verkrijgbaar in de gehele gemeente Leeuwarden en ook daarbuiten. Is-ie op, dan wordt er aangevuld. In enkele Leeuwarder wijken en in het dorp Grou wordt Liwwadders af en toe huis aan huis bezorgd. Ook in Akkrum, Gytsjerk, Hurdegaryp, Oentsjerk en Stiens is de krant verkrijgbaar. Nieuw is de verschijning in Beetgumermolen. Daar wordt Liwwadders sinds kort op verzoek huis aan huis bezorgd.

Bent u als ondernemer geïnteresseerd in een bedrijfsreportage? In een mooi verhaal dat gratis wordt doorgeplaatst op onze goedbezochte website?

Neem dan contact met ons op: tel. 058-2133138 of info@liwwadders.nl

Ook in dit nummer treft u enkele artikelen aan die eerder op onze websites www.liwwadders.nl en Dossier Liwwadders verschenen. We vonden ze belangrijk genoeg om ze ook in de papieren krant af te drukken.

SAMEN STAAN WE STERKER

BEGELEIDING
VERZORGING
VERPLEGING
DAGBESTEDING

0513 - 437 764
info@comfortzorg.nl
www.comfortzorg

ClubCaffemed

Nanja Witzenburg
Regiomanager Comfortzorg

Samen staan we sterker

"Comfortzorg is gespecialiseerd in de begeleiding van (jonge) mensen met dementie.

Juist in deze tijd kan extra hulp belangrijk zijn.

Onze Club Caffemed in Reduzum biedt passende dagbesteding, leuke activiteiten en een warm sociaal contact. Een plek om je thuis te voelen in een veilige en vertrouwde omgeving.

Met aandacht voor alle persoonlijke talenten: iets waar we trots op zijn. Vervoer kan worden geregeld. Hoe mooi is dat? Voor meer informatie kunt u altijd naar ons kantoor bellen: 0513-437764"

- Ervaren welbevinden van de bewoners staat voor ons als een huis.
- Kleinschalig wonen voor mensen met dementie.
- Midden in de samenleving.
- Leven zoveel mogelijk als thuis.
- De inrichting in het Zorghuis is warm, kleurrijk, thuis en herkenbaar.
- Leefgroep van 7/8 bewoners.
- Samen met de bewoners het huishouden doen: eten bereiden, boodschappen halen, koffiedrinken, kletsen of even luisteren, krant lezen, een activiteit samendoen, actief of passief meedoen aan de gewone dingen in het huishouden.
- Huisdieren zijn welkom.

Leven als thuis

www.zorghuizennoordnederland.nl

Onze website geeft u een indruk wat Zorghuizen NoordNederland voor u kan betekenen.

U bent van harte uitgenodigd om contact met ons op te nemen.

Zorghuis Leeuwarden
Noordvliet 441 8921 HH Leeuwarden
Willy Mellema - Zorghuis Coach
w.mellema@mailznn.nl | 06-5211163

Zorghuis Wollega
Lenna complex
Steenwijkerweg 52 8471 LC Wollega
Corrie Kooi - Zorghuis Coach
c.kooi@mailznn.nl | 06-51925875

LEEWARDEN RECYCLING

MILIEUSTRAT & CONTAINERVERHUUR
Voor bedrijf en particulier

- ➔ Bestel je container direct online
- ➔ Levering binnen 1 dag
- ➔ Gratis transport & ophaalservice
- ➔ De nummer 1 van Leeuwarden

058 213 1018

WWW.LEEUWARDEN-RECYCLING.NL

Probeer nu onze proefactie: 3 maaltijden voor slechts € 10,-

Ontdek het gemak en de smaakbeleving van de ambachtelijk bereide maaltijden door de vakbekwame koks van Maaltijdservice aan Huis. Wij nodigen u uit om kennis te maken met onze gezonde en gevarieerde maaltijden door middel van een smakelijke proefactie.

Vul onderstaande antwoordkaart in en ontvang geheel vrijblijvend drie maaltijden voor slechts € 10,-!

* Na het ontvangen van de antwoordkaart nemen wij zo snel mogelijk contact met u op over het leveren van de drie maaltijden.

Maaltijdservice aan Huis is onderdeel van de Interzorg Groep: voor al uw Thuiszorg, Woonzorg, Maatschappelijke Zorg en Maaltijdservice

Foswerfstrjitte 71 | 9172 PS | Ferwert | 088 - 5180200 | www.interzorggroep.nl

Geen postzegel nodig

✓ Ik maak gebruik van de proefactie en ontvang graageenmalig 3 maaltijden voor slechts € 10,-

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Telefoon: _____

E-mail: _____

Maaltijdservice aan Huis

Antwoordnummer 6700

9172ZXFERWERT

Maaltijdservice aan Huis
Eten met zorg

PIETER LUKKES

Al een halve eeuw wordt de SWOT-analyse (Strengths-Weaknesses-Opportunities-Threats) ofwel: Sterkte-Zwakte-Kansen-Bedreigingen als marketinginstrument gebruikt. De bedoeling daarvan is om de positie van een bepaalde partij te versterken. In een notendop wordt hier een SWOT-benadering van het Haagse beleid gepresenteerd. Normaal zijn daar minstens 100 pagina's voor nodig, maar die passen niet in een notendop.

DEN HAAG GE-SWOT

STERKTE

* De algemeen verbindende wet- en regelgeving is een machting instrument van de Haagse overheid. Stel dat die overheid iets gedaan wil krijgen maar geen kans ziet om het tegenstribbelende volk over de streep te trekken. Dan kan zij haar wil tot wet maken. Natuurlijk is het op die manier doordrukken van je zin een brevet van onvermogen. Uit dat onvermogen zijn bijvoorbeeld de rijkscoördinatie-regeling, de crisis en herstelwet, het energieakkoord en de klimaatwet voortgekomen. Stuk voor stuk zijn dat misbaksels op grond waarvan toch ingrijpend beleid wordt gevoerd.

* Een ijzersterk punt van de overheid is ook dat zij de rijks-huishoudportemonnee beheert en ons allemaal kan verplichten daar veel geld in te stoppen. Overal ter wereld is geld veruit het belangrijkste beleidsinstrument. Iedereen is daar gevoelig voor. Dit betekent dat de rijksoverheid kan optreden als Sinterklaas in de rol van poppenspeler. Sinterklaas heeft alle touwtjes in handen en de poppetjes dansen naar gelang de Sint financieel suikergoed uitdeelt dan wel de financiële garde hanteert. Aldus zet de overheid het land naar haar hand.

* Den Haag heeft zoetjesaan naar zich toe getrokken wat er te trekken viel. De gemeenten hebben dat geweten. Hun aantal daalde van 1120 in 1920 tot 352 nu. Gelijktijdig hebben de gemeenten en provincies hun autonomie – het recht op zelfstandig handelen – goeddeels verloren. Medebewind is daarvoor in de plaats gekomen. Dat betekent dat gemeenten en provincies voortaan op vrijwel alle terreinen verplicht zijn om uit te voeren wat hen door het Rijk wordt opgedragen. Den Haag kan zich op die manier van impopulaire taken ontdoen. Die worden simpelweg over de schutting in de richting van lagere overheden gekieperd. Van de vele voorbeelden noem ik slechts de uitvoering van de jeugdwet, de huisvesting van asielzoekers

en vergunninghouders en de maatregelen op het gebied van klimaat en energie. Veel van deze zaken verlopen moeizaam tot slecht. Maar dat is natuurlijk de schuld van de uitvoerende lagere overheden en kan Den Haag niet worden verweten.

ZWAKTE

* Vraag Den Haag waarom wij honderden miljarden euro's op moeten brengen voor het klimaat, vraag waarom er duizenden hectares bos moeten worden gekapt voor de houtstook van biocentrales, vraag waarom wij van het gas af moeten, vraag.... Het antwoord zal zijn: 'omdat wij dat zo hebben afgesproken en als we dat niet doen, dan halen wij onze doelen niet'. Natuurlijk rijst dan de vraag waarop die afspraken zijn gebaseerd en hoe noodzakelijk het is om die doelen te halen. Zorgzaam als de overheid voor de burger moet zijn, zal dat allemaal toch wel zijn gebaseerd op onweerlegbare analyses van nut en noodzaak en van de kosten en baten die ermee gepaard gaan? Als die analyses er zijn, dan zijn ze voor mij onvindbaar gebleven. Het meest waarschijnlijk is dat ze er nooit zijn geweest en dat de afspraken 'politiek zijn bepaald'. Dat wil zeggen dat de afspraken en doelen niet op wetenschappelijke gronden maar op basis van geloof, opvatting of overtuiging tot stand zijn gekomen. Hoe dat in zijn werk gaat, wist de Franse priester Guillaume Raynak (1713-1796) al toen hij schreef dat veel politieke dwalingen, eenmaal aanvaard, beginselen (dogma's) worden. Wanneer die dwalingen zijn begonnen moet nodig worden uitgezocht. Mijn taxatie is echter dat men daar rond 1990 mee is gestart. Nadien is daar niet meer kritisch naar gekeken, zodat wij nog steeds zitten opgescheept met een op drijfzand gefundeerd beleid.

* De ministers Rutte en De Jonge hebben gemerkt dat het in deze turbulente tijd dikwijls niet mogelijk is om langer dan een week vooruit te zien. Daarom houden zij, wat de COVID-problematiek

betreft, een slag om de arm over wat er na die week gaat gebeuren. Aldus handelen zij in overeenstemming met de beslisseregels om zo lang mogelijk zoveel mogelijk opties open te houden en om geen verplichtingen aan te gaan voor toekomstige tijden die je nog helemaal niet kunt overzien. Particulier doen wij dat allemaal.

Daarom is het stoethaspelig beleid om toch giga-verplichtingen aan te gaan voor perioden tot wel 30 jaar. Ik denk aan de energietransitie en het klimaatbeleid, waarmee honderden miljarden euro's zijn gemoeid. Een ernstig minpunt van Den Haag is dat men er niet kan omgaan met de factor tijd. Illustratief in dit verband is het bericht in de media dat er nu meer dan 2 miljard beperkt houdbare mondkapjes c.a. op voorraad liggen. Dit is een schoolvoorbeeld van 'planning the past'. Die planning bedrijf je met de rug naar de toekomst toe. Wetenschap komt daar niet bij kijken.

* Al polderend heeft Den Haag tal van bevoegdheden uit handen laten glippen richting niet-gekozen organisaties. Het zijn deze organisaties die bijvoorbeeld de toon aan de klimaatfabels en zelfs in de rechtszaal (Urgenda-zaak) hebben gezet. Nee, ze zijn niet door ons gekozen, hoeven aan ons geen verantwoording af te leggen en kunnen op deze strategische positie ongehinderd het eigenbelang dienen. Dan gaat het om (subsidie)geld en om macht, niet om het bijstaan van het volk in moeilijke tijden.

* De EU heeft veel politieke macht overgenomen en ook op andere plekken is het rijk bindende verplichtingen aangegaan. Net als met de provincies en de gemeenten eerder is gebeurd is Den Haag nu zelf in een situatie van medebewind terechtgekomen. De knechtenrol die daarbij hoort roept bij het volk noch prestige noch geloofwaardigheid op. De mening van het volk doet er in dezen echter niet toe. Ware dat anders, dan had men de uitslag van diverse referenda niet genegeerd.

KANSEN

* Als de Haagse politiek alle niet strikt noodzakelijke taken laat vallen en bovendien veel autonomie (zeggenschap) teruggeeft aan de burgers en aan de regio's, dan is veel kou uit de lucht. Dat zal een flinke bijdrage aan het herstel van de democratie in dit land zijn. Dit is heel wat anders dan de nieuwe bestuurscultuur waarover sinds de verkiezingen van maart 2021 zoveel wordt gesproken. Want dat gaat over de spelregels binnen de incrowd van de Haagse bureaucratie: kabinet-Tweede Kamer-ministries. Den Haag snapt nog steeds niet wat democratie werkelijk betekent.

* Wat je weggeeft, ben je voorgoed kwijt. Die kwijtheid draag je over op volgende generaties. Zijn die blij met die erfenis? Of vinden zij dat zij het zelf beter kunnen? Misschien is in hun ogen de macht in verkeerde handen gevallen. Iedereen met enig inzicht in de huidige woelige tijden zal daarom inzien dat het onverstandig is om voor de eeuwigheid belangrijke bevoegdheden af te staan aan bijvoorbeeld de EU. Er moet ruimte worden gehouden voor voortschrijdend inzicht. Hetgeen logischerwijs betekent dat verplichtingen voor een gelimiteerde tijd moeten worden aangegaan. Zodat er momenten worden ingebouwd waarop de contracten 'bij de tijd' kunnen worden gebracht.

* Google het begrip 'perverse subsidies' en U krijgt 30.400 treffers. Net als omkoperij zijn veel te veel subsidies de pest voor het betalende volk en een zegen voor een gering aantal profiteurs. Daarom moet Den Haag eerst maar eens de helft van alle

subsidies afschaffen. Nadien zal de maatschappij eruit zien als iemand die net onder de douche is geweest.

BEDREIGINGEN

Een structurele verandering van koers zal weerstand ontvangen van:

* De nationale en internationale organisaties zoals de EU, milieu- en UN-organisaties, die invloed van de landsregering hebben overgenomen en naar voortzetting van die overdracht streven.

* De profiteurs van ons uitgebreide subsidiestelsel.

* Dat deel van de bevolking dat zich liever gedraagt als kritische consument van overheidsdiensten dan de rechten, plichten en eigen verantwoordelijkheden terug te nemen die zij in het kader van de plaatsgevonden ontdemocratisering is kwijtgeraakt.

* De politici die niet bereid zijn hun eigen opvattingen aan een kritische analyse te laten onderwerpen.

* De aanhangers van de 'Great Reset'. Dat is een soort nieuwe wereldorde, bedacht binnen het World Economic Forum, een jaarlijks in Davos samenkomende club van de machtigen der aarde.

CONCLUSIE

In Den Haag moeten veel meer zaken fundamenteel worden aangepakt dan dat men zelf in de gaten heeft.

PIETER LUKKES; PROF. EM. GEOGRAFIE
LEEWARDEN, FEBRUARI 2021

DONATEURS ZIJN BROODNODIG VOOR GOEDE JOURNALISTIEK

- WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U – NA CORONA – BELANGSTELLING HEEFT VOOR ONZE DONATEURSBIIJENKOMST)
- DOE MEE, DONEER! KIJK OP WWW.LIWWADDERS.NL

Raadslid moet de straat op

FRYSLÂN PROEFTUIN VAN

Door de redactie • Beeld Anton Feddema

De provincie Fryslân moet de proeftuin zijn van vernieuwende processen van democratisering. Dat klinkt positief. In maart werd de stelling geponeerd dat Fryslân bij uitstek geschikt is om meer bestuurstaken naar zich toe te trekken; een bewering van Caspar van den Berg van de RUG Campus Fryslân en van Herman Lelyveldt van University College Roosevelt in Middelburg. In hun essay Zo kan het wél pleiten zij ervoor dat Zeeland en Fryslân bij uitstek de provincies zijn waar men ‘slimmer kan besturen.’

Het rijk zou deze provincies de ruimte moeten geven om te experimenteren. Onze commissaris van de koning Arno Brok reageerde gelukkig vrij nuchter en vooral realistisch: ‘Eerlijk gezegd, alles wat met structuur te maken heeft, vind ik minder interessant. Zulke discussies raken altijd gevoeligheden en ze zorgen voor stagnatie. Het moet geen gezelschapsspel voor bestuurskundigen worden. Als provincie, gemeente en wetterskip moeten we besturen op inhoud en dat werkt heel prettig.’ (Friesch Dagblad, 5 maart 2021).

Wat bedoelden de heren nu precies? Ze hadden het over de veiligheidsregio, de GGD, het waterschap, de omgevingsdienst en nog wat van zulke taakjes. Dat kon wel allemaal naar de provincie en dan was alles democratisch gewaarborgd. In dat

voorbeeld zou Provinciale Staten het werk van de Veiligheidsregio moeten controleren. Je kunt je afvragen hoe dat dan zou moeten. Veiligheid behoort immers tot de taken van de burgemeester en dus bij de gemeenten; wie legt er dan verantwoording af aan de statenleden over wat er bijvoorbeeld gebeurt bij een grote ramp in Heerenveen of in de haven van Harlingen? Nee, daar heeft Arno Brok volkomen gelijk in: dat wordt één en al verwarring en frustratie, want gemeenteraden en Provinciale Staten komen dan in elkaars vaarwater.

De discussie verstomde echter niet, want ook Omrop Fryslân bracht op Fryslân Dok een documentaire (22 mei) over democratiseringsprocessen in Fryslân en daarin werd geponeerd dat deze provincie toch echt ideaal is om te experimenteren. De alom geroemde Friese Vrijheid uit de Middeleeuwen werd erbij gehaald. Dat

zou het summum geweest zijn: met droge ogen werd beweerd dat men destijds zo mooi tot besluiten kwam en dat niemand heer en meester was. En dat Fryslân in Europa daar uniek in was (Schotland en Zwitserland werden gemakshalve even over het hoofd gezien). Die ideale Middeleeuwse Vrijheid zou nog in onze genen zitten en bepalend zijn voor de bestuurscultuur in deze provincie. Wie maar heel

even de historie van die periode van de Friese Vrijheid bestudeert, komt al gauw tot de ontdekking dat er twee eeuwen lang feitelijk steeds burgeroorlog was, met strijdende partijen van de Schieringers en de Vetkopers: het ging overal puur om de macht. Dieptepunt was de Grote Friese Oorlog (1413-1422) Niemand werd ontzien, gewelddadigheden waren aan de orde van de dag, velen werden koelbloedig

B2B (ALLEEN VOOR BEDRIJVEN)

FRYSLAN RAAKT STEEDS BEKENDER MET DE VOORDELEN VAN GROOT TECHNIEK. RUIM EEN MAAND NA DE OPENING VAN DE NIEUWE VESTIGING OP GALVANISTRAAT 2B IN LEEUWARDEN WETEN AL STEEDS MEER KLANTEN DEZE B2B GROOTHANDEL TE VINDEN VOOR HUN GEREEDSCHAPPEN, HET PERSOONLIJKE ADVIES EN NATUURLIJK EEN WARME BAL GEHAKT OP DE VRIJDAG.

GEREEDSCHAPPEN • AANDRIJVINGEN • MACHINES • PNEUMATIEK

FRIESLAND MAAKT KENNIS MET GROOT TECHNIEK

Advertorial • foto's: Simon van der Woude

De uitgebreide showroom biedt ruimte aan ruim 12.000 artikelen die allemaal uit voorraad leverbaar zijn. Dit is in combinatie met de technische kennis van Sietse Brouwer en Menno Bremer vaak de kortste klap wanneer je met een technisch probleem zit of een storing hebt. De mannen helpen je snel en vakkundig en voor je het weet kan je weer aan de gang.

Maar ook als je je bestaande werkplaatsuitrusting wilt uitbreiden met lubrication equipment, pneumatiek of meer gespecialiseerd gereedschap kan je bij Groot Techniek terecht. Wanneer je de showroom binnenstapt voelt het alsof je gaat shoppen. Rechts werkkleding en veiligheidsschoenen en links het Meclube assortiment. En dan stap je verder in een waar paradijs aan technisch genot. Van power tools tot meetgereedschap en van de beste lasapparaten tot compressoren. Alles staat voor je klaar om bekeken en uitgeprobeerd te worden.

De koffie staat altijd klaar en wie de mannen in de Friese vestiging een beetje kent, weet dat ze altijd in zijn voor een praatje, naast het advies. Een bezoek aan Groot Techniek is daarom niet alleen een snelle oplossing voor je technische uitdaging, maar ook gewoon leuk. Zeker een aanrader!

GROOT TECHNIEK, GALVANISTRAAT 2B, LEEUWARDEN
058-205 33 19 | WWW.GROOT.FRL

HYDRAULIEK • BEDRIJFSKLEDING • BEVESTIGINGSMATERIALEN

VERNIEUWENDE PROCESSEN?

omgebracht. Wie anno 2021 die periode propageert als ideaal voor de democratie, wensen we succes! De Friese Vrijheid is dan ook een sprookje waar sommigen naïef in geloven, maar die wel door een buitenlandse macht ten einde moest worden gebracht, anders gingen we nog steeds elkaar met de vuisten te lijf.

Mensen willen graag meepraten en dat is terecht. Ook in Fryslân Dok werd gemeld dat het over de structuren moest gaan, over die taken van de Veiligheidsregio, de GGD, etc. Niemand is erbij geholpen als juist die taken als voorbeeld worden genomen. Dat is geen oplossing. Wat dan wel? Heel simpel: die taken hoeven niet naar de provincie overgeheveld te worden. Het zijn gemeenten die beter en duidelijker op de agenda moeten plaatsen. Daarom raadsleden: houd je bij je taak. Begraaf je niet weer opnieuw in discussies over democratie. Verander niet weer opnieuw de structuren.

Wij in Nederland praten heel graag over plannen die structuren veranderen, in de hoop dat dan alles beter en soepeler zal lopen en als dat besloten is, dan denken we dat we onze democratie hebben gered. Nee dus, want dan komt het pas. De volksvertegenwoordigers moeten dan zelf aan de slag.

Er wordt al lange tijd gepleit voor een Burgertop, een orgaan van willekeurige burgers. Inwoners van stad, dorp en platteland, mensen die zich ergens voor inzetten, moeten zich daarin manifesteren en meepraten. De Burgertop formuleert adviezen over initiatieven en plannen en stelt vervolgens voorstellen op voor de provinciale staten of gemeenteraden. Daar is op zichzelf niet zoveel mis mee, alleen moet je voorkomen dat er mensen in zitten met een persoonlijk belang dat bij een bepaalde zaak behartigd wordt. Feit is dat de politiek die burgertop zeer serieus moet nemen, anders voelt men zich na afloop gefrustreerd als er niets met hun adviezen gedaan wordt.

Hoofdzaak is en blijft dat in de democratie het accent altijd moet liggen op de gekozen vertegenwoordigers en dat zij hun werk moeten kunnen doen. Maar ook bij hen zien we discussies ontstaan over procedures. Hoe moeten we vergaderen, wie bepaalt wát er op de agenda komt, welke procedure moeten we volgen, dit

alles vraagt steeds meer tijd en de burger heeft er weinig aan.

In onze ogen is verreweg het belangrijkste dat raadsleden zich voortdurend op de hoogte stellen van wat er gaande is, oftewel kennis vergaren. Waarom vinden inwoners zich op over een ontwikkeling die hen persoonlijk raakt? Of over iets wat er bij hen in de onmiddellijke omgeving, in dorp en wijk, gebeurt? Ga naar de

inwoner, ga naar de ondernemer, naar het bedrijf, naar de zorg, naar de jeugd, de winkelier, de sportvereniging, de cultuurinstelling, de kunstenaar.

Niet alleen als er zich wat afspeelt, maar zeker wanneer je denkt en inschat: daar zou ik als raadslid wel eens naartoe kunnen gaan om me alvast op de hoogte te stellen. Het raadslid moet de straat op. Dat is 50% van zijn werk. Al die andere zaken en discussies zijn bijzaak en daar gaat ook nog eens onnoemelijk veel tijd in zitten omdat we weer een hele structuur over de kop halen. Het komt er altijd weer op neer dat het raadslid, het statenlid zijn werk grondig moet kunnen doen. Natuurlijk

heeft een goed raadslid het druk, in sommige gevallen is hij ook te zwaar belast. Maar daar is ook debet aan dat men vaak is blijven steken in discussies over procedures en structuren.

Even zomaar wat voorbeelden: ga in een speciaal omgebouwde fractiebestelbus de wijken, de dorpen in (na corona natuurlijk!). Laat de mensen in jouw bus aan jouw tafel een kopje koffie drinken. Als het raadslid ter plekke is geweest beoordeelt hij de situatie geheel anders en ziet hij waar de betrokkenen mee worstelen. Je kunt ook gewoon op inwoners afstappen en 'het open gesprek' (geef het maar een ludieke naam) beginnen. Het werkt ook nog aan twee kanten, want tegelijkertijd voer je permanent campagne voor je partij. Het levert echt extra stemmen op, dat is al bewezen, want zo nieuw is deze gedachte niet.

Natuurlijk klinkt het allemaal simpel: maar een burgertop, regionale taken die naar de provincie overgeheveld worden, zeker als we de Friese Vrijheid hierbij halen, maar dan nóg gaat het altijd om de gekozen volksvertegenwoordiger: dus het raadslid dat zijn werk moet doen, zijn politieke antenne moet uitsteken en de belangen moet afwegen. Dus: het stadhuis uit, de straat op en daarna beslissen!

MAAK JE TUIN NOG MOOIER
VASTE PLANTEN
KEUZE UIT MEER DAN 100 SOORTEN

1,50 per stuk 10 VOOR €10,-

BEZOEK ONS! WIJ ZITTEN TEGENOVER BENNEMASTATE

Rijksstraatweg 138
9254 DM Hurdegaryp

Ma t/m vr 9.00 tot 18.00
Zaterdag 9.00 tot 17.00

20 years Mexican Delivery

Geraspte kaas
Salsa Mexicana
Naas
Bieslookroomkaas
Gepofte aardappel
Rode ui
Jalapenos
Rundergehakt
Koriander

PONCHO POTATO 7,25
TIJDELIJK TERUG VAN WEGGEWEEST

Follow us

Bestel via **TacoMundo.com** of onze **App**

HEROPVOERING NIEUWESTAD

De tijd staat niet stil en wat geweest is komt nooit meer terug. Het kan gewoon niet, dat is bekend, maar soms zou je best eens willen ingrijpen. Niet een beetje, maar tot in detail. Met heel veel geld en energie zou het moeten kunnen om de Nieuwestad en de belangrijke winkelstraten daaromheen helemaal terug te bouwen naar het beeld van de late jaren vijftig, vroege jaren zestig. Dat zal nog niet meevallen. Zo heb je de Achmeatoren en het nieuwe Provinsjehûs, die overal bovenuit steken, maar daar gooien we dan wel een doek overheen. De rest moet te doen zijn.

Via crowdfunding, we leven nu wel in de eenentwintigste eeuw, gaan we de benodigde miljoenen binnenslepen, want subsidie zullen we er wel niet voor krijgen. En dan kan het beginnen, het zoeken van de architecten, de bouwvakkers en de acteurs, want alles moet kloppen. In Ivoorkust hebben ze het Vaticaan nagebouwd, in Japan stukken van Amsterdam, dus geen gemor dat zoiets onmogelijk is. En daarna gaan we met elkaar lekker jaren zestigje spelen.

Door André Keikes • Foto Historisch Centrum Leeuwarden

VOLKS

Even recapituleren. Er moet wat worden gedaan aan de onroerendezaakbelasting, veel lager of helemaal afschaffen, om nog maar te zwijgen van de belasting op reclame, uitstallingen en terrassen. Anders kunnen we wel ophouden met ons project. We streven naar meer wonderlijke types in de stad, dus misschien kunnen ook zij een belastingvrijstelling krijgen. In de Uniabuurt moeten weer treintjes rijden voor het raam en herenkledingzaken dienen altijd kostuums in voorraad te hebben, waarvan de jasjes rechte hoeken hebben.

Leeuwarden is altijd een volkse stad geweest. Je had hier wel dames en heren, maar de soort is in deze tijd zo goed als onzichtbaar geworden, misschien omdat ze zich wat ongepast voelen in het straatbeeld. Het wordt hier steeds gewoner, en het was al vrij gewoon. Ook in de jaren vijftig en zestig. Winkels die het altijd goed deden waren eenvoudige zaken die 'waar geven voor je geld'. En de markt natuurlijk.

Maar niet alles in het leven heeft te maken met dagelijkse huishoudelijke spullen en levensmiddelen. Boeken, kunst, antiek, muziek geven zicht op een andere wereld. Waar vond je cultuur in Leeuwarder winkels. Bij Van Hulsén, Sanders en Muurtooi of op de Kunstmarkt op de lange Pijp en ook in het toenmalige Kunstsinttrum Prinsetún was de beeldende kunst goed vertegenwoordigd. Het in 1954 geopende Kunstsinttrum (pas later sprak men van keunst in het Fries), had een

programma dat breder was dan exposities alleen, er werden ook voordrachten en kleine concerten gegeven in het destijds nog heel sober vormgegeven witte gebouw-tje, waarin later café restaurant De Koperen Tún zou komen. Toen kon je er ook al een verversing gebruiken en op het terras zitten, maar veel ingetogener dan nu. De Fryske Kultuerried, voorloper van Keunstwurk, was verantwoordelijk voor de exploitatie.

Antiek moet te koop zijn geweest bij de firma A. C. Beeling en Zn, maar daar wisten weinig Leeuwarders over mee te praten. Beeling was, zo van buitenaf beoordeeld, een paleis voor echte rijkaards, en die had je hier niet bepaald in grote aantallen. Het verhaal wil dat Beeling, als iemand de bel had beroerd en schuchter stond te wachten tot de deur zou worden geopend, hoofdschuddend van achteren kwam, ten teken dat je binnen niks te zoeken had. Als een snelle ballotage van de bezoeker.

Beeling moest het dan ook niet hebben van winkelend publiek, al was de klassiek en rijk, maar ook heel duister ingerichte zaak wel gevestigd op de Nieuwestad, de winkelstraat bij uitstek. Klanten van de landelijk bekende antiquair woonden overal in het land en ver daarbuiten, maar juist niet in de buurt. Daarom had Beeling ook contactpersonen in Londen en New York. Op nationale en internationale kunst- en antiekbeurzen had Beeling een vooraanstaande plaats, maar in de winkel zag je nooit een kop. Vertegenwoordigers van grote musea en kunstverzamelaars zijn dan ook geen winkelaars. Ze informeerden telefonisch naar een speciaal stuk, stuurden een briefje of communiceerden indirect via tussenpersonen. Net als inter-

mediairs van het koninklijk huis, waarmee Beeling hofleverancier werd. Een nazaat van de Leeuwarder Beeling woont en handelt naar het schijnt nog steeds in dure, oude dingen, nu vanuit het chique Amsterdam-Zuid. Zo gaat dat vaak in families.

Bij de familie Gerbenzon aan de Weerd, ook al vele decennia in antiek, herken je hetzelfde patroon. Als je vader bokser is, eindig je vaak ook zelf in de ring, bij antiquairs wordt je aandacht dan eerder getrokken door uitzonderlijke antieke kasten, schilderijen of zilverwerk. Ook bij Gerbenzon zie je nooit een mens rondsnoffelen tussen het aanbod in de oude winkel. Dan weet je dat de contacten met relaties ook hier anders verlopen dan bij

een zich ook antiquair noemend winkeltje in curiosa. Het is een andere wereld.

Aan het Ruiterskwartier had boekhandel De Tille in de jaren zestig zijn rommelige antiquariaat naast de sfeervolle bloemenwinkel van Sido van der Meulen. Een zaak voor oude boeken en ook gravures, die later aan de Wirdumerdijk en in de Weerd terecht kwam. Maar zo heerlijk kleinschalig, met boekenkistjes aan de gevel, alsof we hier niet ver van de Seine leefden, werd het daarna nooit meer. De Tille was de invloedrijke tegenhanger van Van der Velde, die nog lang z'n zwaartepunt had liggen op de kantoorboekhandel, maar uiteindelijk als enige overleefde als grote algemene boekwinkel.

Door André Keikes • Foto Historisch Centrum Leeuwarden

Met de Beatles naar 't Overdekte

Schoolzwemmen, iedereen vindt het nuttig in een zompig land als het onze, maar het mag geen tijd kosten en vooral geen geld. Dat vinden ouders, scholen en gemeenten. Scholen vinden het de laatste jaren alleen nog belangrijk als ze er een zak subsidie voor krijgen. Dat was ook lang het geval, maar sinds die financiële tegemoetkoming is afgeschaft mogen scholen doen wat ze het beste lijkt. Nou, dan weet je het wel. Ooit liepen kinderen zingend door Leeuwarden, op weg naar het Jacob Catsplein, waar de Leeuwarder Overdekte Zweminrichting (De Overdekte) was gevestigd, die wij 't Overdekte noemden, natuurlijk omdat het om een zwembad ging.

Het moet rond 1965 zijn geweest dat wij van de Menno van Coehoorn-school in wat nu oud-Oost heet met meerdere klassen naar 'De Overdekte' liepen. Makkelijk terug te vinden dat jaar, want we zongen Michelle van The Beatles, uitgekomen in 1965, maar hier pas een dikke top 40-hit in de zomer van 1966. Over de Emma-kade en de Eerste Kanaalsbrug

gingen we, langs de Zuidergrachtswal, over het toen nog bestaande bolle bruggetje met de grappige lantaarntjes over de Potmarge, langs de Willemskade de Lange Marktstraat in. En na de Verlaatsbrug in de Tesselschedestraat al snel rechtsaf.

Veel kinderen die in die best lange, slingerende sliert meeliepen, zagen we in het zwembad niet

meer terug. Zij konden namelijk al zwemmen. Toch moesten ze mee. Dat vonden ze prima, want wie goed was in zwemmen maakte de blits. Ze konden niet alleen zwemmen in allerlei standen, maar ook springen, duiken, met natte vingertjes naar het plafond wijzen, met hun hoofd in een ijzeren haak liggen, met hun broek aan watertrappen, hele en halve rittbergers, onder water bellen blazen en, wie weet, zelfs Michelle zingen.

Ik was er niet bij, dus ik weet het niet precies, maar je kreeg het wel elke week opnieuw te horen. Ik ben mijn hele lagere schoolperiode in instructiebadje 1 blijven steken, terwijl zij al in bad 3, 4 of nog hoger terecht konden. Toen ik naar de middelbare school ging, kon ik nog steeds niet

zwemmen en het is ook nooit meer goed gekomen. Dat had met allerlei dingen te maken, maar ook met de barse instructiemethoden van destijds. Op de wal stonden altijd brullende bad-

meesters en krijsende badjuffen, die van elk kind de reinheid der voeten controleerden, want daar was destijds wel eens wat op aan te merken. Je had immers nog kolenstook, dropveters, thuis-

ANDRÉ KEIKES (1957)

is journalist, illustrator en beeldend kunstenaar. Hij bracht zijn vroege jeugd door aan de Nieuwestad in Leeuwarden, met opgang aan de Oude Lombardsteeg, boven de vroegere schoenwinkel van Hoogenbosch (later Dolcis en nu een deel van Van Haren). Hij werkte 35 jaar als redacteur van de Leeuwarder Courant. André's vader, H(enny) W. Keikes (1926-1985) werkte veertig jaar voor de Leeuwarder Courant, waarvan lange tijd als chef van de stadsredactie. In André's beleving als kind kende zijn vader vrijwel iedereen in Leeuwarden, getuige de talloze mensen die hij groette op straat. Hij schreef vanaf 1960 tot

medio 1972 onder de rubriekstitel 'Och heden ja!' wekelijks zijn destijds zeer geliefde krantenartikelen over oud-Leeuwarden, die later ook succesvol waren in boekvorm. Hij publiceerde verder boeken over de jeugd van Margaretha Geertruida Zelle (Mata Hari), de geschiedenis van De Harmonie en het Diaconessenhuis. Deze verhalen schreef André onder meer op basis van zijn eigen herinneringen aan die tijd, met 'Och Heden Ja' in het achterhoofd. Het manuscrypt lag geruime tijd in een la nadat André's tweelingbroer Saco, met wie hij samen opgroeide in de beschreven periode, in 2011 plotseling overleed.

EN RIJK

Bechstein, Schimmel, Hammond, Ri-ha

Boeken waren in de jaren vijftig en zestig nog een onderdeel van ieders leven. Boekwinkel Willem van Wieren in de Peperstraat, Luitingh en de Noord Nederlandse Boekwinkel op de Voorstreek, de boekwinkel van Het Vrije Volk (Tweebaksmarkt/Nieuwestad) en Wielenga in de Nieuwe Oosterstraat droegen ook allemaal bij aan de geletterdheid van de Leeuwarders. Ieder had natuurlijk zo zijn voorkeuren. In de grote winkels kwam een breed publiek, meer socialistisch georiënteerden kochten bij hun krant en Wielenga verkocht naast het boek der boeken ook veel uitgaven daaromheen.

Eveneens in de Nieuwe Oosterstraat zat muziekwinkel P. de Groot. In de jaren zestig, net als Poort op de Voorstreek en Van den Akker op de Nieuwestad niet alleen een plek voor de ernstige genietter van klassieke muziek, maar ook van de top 40-liefhebbers. Daar kon je het gedrukte exemplaar bemachtigen van De Nationale Zaterdagmiddaggebeurtenis, de hitlijst van de toenmalige zeezender Radio Veronica. Hij hing er ook achter het raam of zoals bij Poort in een speciale vitrine. Het was kennelijk niet onbelangrijk om te weten of Roy Orbison weer een plaats had moeten prijsgeven en dat Ronnie

en de Ronnies nieuw was binnengekomen met 'Allemaal bestjes'.

De Groot had, net als de groentenfruitzaak die er nu gevestigd is, een linkerdeel van de winkel en een klein rechterdeel. Links verkocht De Groot draaitafels en radio's, rechts was een piepklein platenwinkelletje. De hoesjes van hitsingletjes hing de winkelier ook voor het raam, met de grootste hits bovenaan natuurlijk. Zo had je snel in de gaten wat 'in' was. De Groot zelf kwam niet over als een man die erg in het wel en wee van de hippe muziekindustrie geïnteresseerd was, daarvoor had hij een actieve jonge verkoper die de zaak voortvarend meesleepte de nieuwe tijd in. De Groot zag het geamuseerd aan en bleef de linkerkant van de zaak trouw.

Zelf muziek maken behoorde in bepaalde kringen tot de opvoeding. Bij Ganzevoort op de Nieuwestad stonden piano's en vleugels al net zo paleisachtig opgesteld als de trouwjaponnen bij Brenninkmeijer.

Wie niet speelde, had er natuurlijk weinig te zoeken, maar was diep van binnen toch wel een beetje trots op zo'n fraaie speciaalzaak in de stad. Vergelijk het met Beeling: je kwam er

misschien niet, maar wees er wel je logeetje op. Wie speelde, kon er zonder problemen vinden wat hij of zij zocht: Bechstein, Schimmel, Hammond, Ri-ha, de verkopers kenden de muzikwereld en alles wat daar nog meer bij hoort. Ganzevoort had daarnaast veel van wat Radio van der Wal en muziekhuis De Groot ook aanboden op het gebied van pick-ups, muziekboeken, bladmuziek en grammofoonplaten. Maar op het gebied van de echte instrumenten, hadden ze op een overzichtelijke manier concurrentie. Die zat in de Prins Hendrikstraat: Albert Hahn, ook al zo'n gerenommeerde zaak.

En er was zelfs een speciaalzaak in muziekboeken en bladmuziek: Scheepstra op de Wirdumerdijk. Dat dat uit kon. Van buitenaf bezien weer zo'n roerloze winkel vol eerbiedwaardige druksels, een paar instrumenten en grammofoonplaten. Eén keer ben ik er binnen geweest. De verkoper was er in een voor mijn kleine oren ingewikkeld gesprek verwickeld met een ook al weer ernstige klant. Ik was klein, speelde geen muziek, maar begreep dat cultuur een zaak van gewicht was. Kleine kans dat een jochie van vijf in onze jaren zo zal denken als hij bij de Media Markt binnen is.

Ook geen idee of die bladmuziek verkopen.

Uitvoeringen van ernstige en lichte muziek vonden toen natuurlijk ook al plaats in de oude Harmonie. Het Frysk orkest bestond nog. Dat was in 1950 ontstaan als de professionele voortzetting van de Friesche Orkest Vereeniging. Het Rijk vond het toen nog belangrijk dat rijksdiensten en cultuur eerlijk gespreid werden over het land. Die opvatting is al lang losgelaten. De Harmonie, in zijn nog steeds aan zijn oorsprong herinnerende uitvoering als sociëteit, was ook nog een soort Frans paleisje, met fraaie ruimtes buiten de hoofdzal. Daar kon je wel eens een belangrijke schrijver aanhoren, want Leeuwarden en omgeving lazen nog veel. Dan willen ze wel komen.

Mijn vader nam mijn broertje en mij – nog maar net Barend de Beer ontgroeid – mee naar Godfried Bomans. De succesvolle auteur plaatste al tijdens het zitten gaan een door een ijverig personeelslid op tafel gezet vaasje met verse bloemen in één vloeiende beweging op de vloer. Ik was daar meteen diep van onder de indruk. Dat dat zo kón en mócht, dit moest wel een grote schrijver zijn. Ik lachte ook maar meteen, ik had er wel zin in, want ik had

begrepen dat Bomans niet alleen een grote, maar ook een grappige schrijver was. De rest van de avond viel er echter niets meer te lachen. Bomans en het publiek wilden twee uur lang bewijzen dat ze serieuze intellectuelen waren die graag over de Roomse kerk en de politiek converseerden. Het was de eerste keer in mijn leventje dat ik snakte naar de destijds veelgebruikte woorden van gespreksleiders: 'wilt u afronden'.

De grote zaal en de foyer van De Harmonie waren plekken voor verwachtingsvol gedruis, japonnen, herenkostuums met rechte hoek en conversatie. Tot de lampen gedoofd werden en de opvoeringen konden beginnen. Daar, en later wegens groot succes in de Beurs, werd tussen 1949 en 1960 meerdere keren een grote Warenschouw georganiseerd, waar de middenstand nouveauté's kon tonen. In Och Heden ja! deel 3 worden de elektrische broekenpers, het elektrisch scheerapparaat, de breimachine en de strapless japon genoemd. Allemaal omgeven door muziek, ambachtskunstenaars en promotioneel rumoer, zoals de landing van een lentekoningin op het Zaailand. Maar ook buiten perioden met zulk spektakel had je in het Kunstintrum Prinsetún en in de Beurs opvoeringen, muziek en zelfs politiek debat. In de Beurs werden dan geroutineerd een paar honderd stoeltjes uitgekapt en strak in een rij geplaatst, waar iedereen zich aan conformeerde. Na afloop stond er wel eens een enkel stoeltje scheef, maar onverlaten zijn van alle jaren.

Ik veinsde belangstelling voor het plastic

rokende ouders, dus ze konden er welbeschouwd weinig aan doen. Op mij was op dit gebied niets aan te merken, maar de spanning onder de kinderen was niettemin om te snijden. En wie er te lang over deed om 'erdoor' te komen werd zonder genade bespoten met ijskoud water uit een altijd klaarliggende tuinslang.

Dat was het tweede bad. Ik ben er misschien twee keer geweest en werd vervolgens bars terugverwezen naar het eerste, waar een ijzeren muurplastic van drijvende eendjes (zij wel) op de tegeltjesmuur bevestigd was, ter illustratie dat het hier om de post-kleuterperiode ging. Gênant om daar te verblijven als bijna middelbare scholier vonden velen, maar je ont kwam zo wel mooi aan de brullende badmeesters. Ook daar zwom ik overigens niet, ik veinsde belangstelling voor het plastic.

Het tweede bad vond ik trouwens ook eng om de gebruikte methode. Je moest met gele blokjes om je middel van de kant af proberen te zwemmen, terwijl naar de kant toe mij veel stimulerender leek. Immers: elke keer een stapje achteruit en dan de stevige walkant grijpen. Zo ging het echter niet, je moest de watervlakte op, waar in het midden van het bad niets te grijpen viel. De enige mogelijkheid die daar overbleef was kopje onder gaan. Chloorwater kolkte vervolgens via mond en neus naar binnen, je oren gaven geen geluiden meer door. Ik wist genoeg. Terug naar de eendjes was een hele opluchting.

Een oplossing was soms ook om helemaal niet mee te doen en je om een of andere reden af te melden. Dan mocht je naast de juffen en meesters op de tribune zitten, bakje koffie erbij, en kijken naar de altijd blijde gevorderden in de

diepe baden. Het geschreeuw in de hoofdruimte van De Overdekte werd gedempt door op wanden en plafond geplakte kartonnen eierdozen. Goedkoop, creatief, effectief en duurzaam, al heette dat toen nog niet zo. Het licht kwam binnen via een wél licht, maar geen zicht doorlatende glazen muur aan de kant van het Jacob Catsplein. De indringende chloorlucht zorgde na verloop van tijd voor slaperigheid en lichte hallucinaties, mede voortkomend uit de innige tevredenheid dat je je broek had kunnen aanhouden en het weer voor een week geflikt had niet te verdrinken.

Schoolzwemmen, wil ik maar zeggen, levert niet altijd goed zwemmende kinderen op. Er is natuurlijk veel veranderd in de afgelopen jaren. Misschien brullen en krijsen badmeesters en -juffen wel niet meer, maar ik twijfel er niet aan dat je nog

steeds volop kinderen hebt die liever spruitjes eten dan naar schoolzwemmen gaan.

De terugweg naar school duurde vanzelfsprekend even lang als de heenweg, maar ging sneller voorbij. Dat heb je, als je je content voelt. We zongen Michelle, de zon scheen, de chloorlucht was geheel verwaaid ter hoogte van de vier spierwitte villa's aan weerszijden van de Sophialaan en de schooldag was ook al mooi over de helft. Sport heeft dus wel degelijk ook zijn aantrekkelijke kanten.

Tot 1985 was schoolzwemmen een verplicht onderdeel van het lesprogramma op de basisschool. Het vervallen van die wettelijke regel had aanvankelijk nog niet zo veel effect. Begin jaren negentig van de vorige eeuw bood 90 procent van de Nederlandse scholen nog steeds zwemlessen aan, maar tegenwoordig zijn zulke oefeningen eerder uitzonderlijk.

Voor de vier grote steden doen er nog wel aan, mede omdat veel ouders met een migratieachtergrond zich vaak niet realiseren hoe gevaarlijk water kan zijn en ze zwemles zien als een taak van de school. Overigens zij niet alleen. Nogal wat ouders hebben er ook geen zin in om hun kind te leren zwemmen, willen er bovendien geen tijd en geld aan besteden.

Begin jaren negentig maakte het oude overdekte zwembad aan het Jacob Catsplein, gebouwd in 1935 en in de hoogtijdagen wekelijks goed voor zwemlessen aan tienduizend kinderen uit stad en omgeving, plaats voor een verzamelgebouw van verschillende bedrijven en instellingen. Alleen de naam 'De Overdekte' herinnert nog aan de vroegere sportactiviteiten. Zwembad Kalverdijkje en De Blauwe Golf kwamen voor de oude 'zweminrichting' in de plaats. Geen idee hoe die er van binnen uitzien.

DE RODE LOPER boekenpassage

WE ZIJN WEER OPEN!

BINNENKORT OOK HOTSPOT VOOR SCHAKERS, DAMMERS EN BRIDGERS

ORIGINELE KUNSTWERKEN KIJKEN EN KOPEN VAN Jason Stuurhaan, Hilda van der Veen, Wauter van der Loos, Henriëtte ter Horst, Renee van Bezooijen, Anita Vogel, Anton Feddema, Simon van der Woude, Hanneke Fonteyn, Frans Meijer

AGENDA

**ZATERDAG 19 JUNI
EXPOSITIE LOS**

De kunstenaars in de
Passage zijn weer los
en tonen nieuw werk

**DONDERDAG 1 JULI
van 16.30-18.30 uur**

Anton Wachter en
Jan Hibma vertellen
over hun fietstocht
naar Santiago de
Compostella
(Aanmelden via
06-20497271)

**JUNI/JULI: ART'S
TIMELESS STORY:**
Diversity door Edeea
Ionascu en Niranut
Saenjang (studenten
NHLStenden)

depas+age

SINT JACOBSSTRAAT 32
TUSSEN TREINENPASSAGE
EN FIETSENSTALLING
GEOPEND
WO DO VR ZA 11 U – 17 U

200 JAAR FRIESE
LANDBOUW-
MECHANISATIE

Skyline 800,-

Drenthe 285,-

Carmine 1100,-

Patterns 200,-

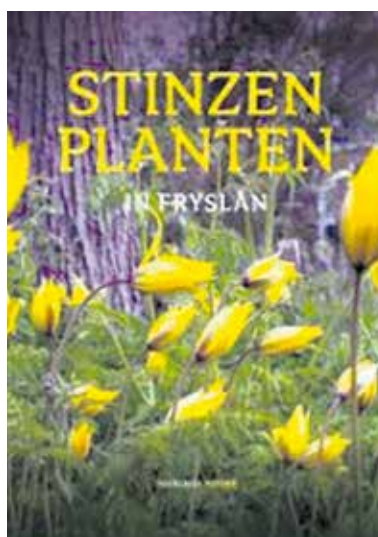
Oostenrijk 45,-

True Colours 55,-

Foto inclusief aluminiumlijst 45,-

JANTJE RODENHUIS

‘Wat hast anders? Un ouwe voetbal die lek was’

Door Andries Veldman • Foto: Simon van der Woude

‘Ik bin een bitsje siek, maar se kenne niks fine.’ Op de vensterbank in de elf-hoogflat aan het Dragoonsplein liggen de medicijnen van horecaman en skûtsjeschipper Jantje Rodenhuis naast de bloeddrukmeter. ‘Ik woan hier mooi. Ik ken de skippen deur de Dokkumer Ee sien faren. Sal ik ut un bitsje oprúme?’

Rodenhuis, inmiddels 78 jaar oud, heeft niet stilgezeten, zullen we maar zeggen. Moeiteloos somt hij de buurtgenoten op van de Haniasteeg, hartje stad, waar hij is geboren. ‘We woonden naast het oude mannentehuis in een pand van de Leeuwarder bioscoop die op de Nieuwestad zat. Van alles had je in onze straat/steeg. Van de azijnfabriek en de peerden van Niemendal tot en met de automaterialenhandel van de RAMI en autoshop Wassenaar. Daar groeide ik op in de jaren 1943 tot 1956.’ Wijnkoperij Rooswinkel was daar gevestigd, net als Brouwers Stalinrichting. Bloemenwinkel Habekothé zullen velen zich nog weten te herinneren, net als de snoepwinkel van Binsdorp. ‘We saten vlakbij de Butterhoek. Dêr speulden we met Henkie de Haan en Pietje Rozendaal. Wij saten op de Sint Anthonyskoal, die grensde aan de Hofskoal. Die ging even eerder út, anders kregen se fan oans un pak op hun donder.’

Het jeugdig vermaak bestond vooral uit elkaar groepsgewijs stevig te belagen. ‘We hadden legers. Ja, echt, legers. De Hoogstraat was, zeg maar, van Lolle van Houten. De Nieuweburen was van Jan Riedstra. De Bleekerstraat had oek sun ploegje. De Prinsentún was oans gebied. Der gingen we hene met een kistje met stenen achterop de fyts. Dat was oans

feestje. Wat hast anders? Un ouwe voetbal die lek was. Op mien veertiende bin ik van skoal gaan, ik sat toen op de Abbingaskoal. Wat ik toen deen hew? Dat wist nyt wete, dat kinst niet op papier houwe. Stratenmaker, opperman, productiemedewerker in de ‘dobbelsteenfabriek’ aan de Badweg. Dat was een plasticverwerkende fabriek. Vader vroeg opslag en het antwoord was: must die jongen maar metnimme, dat wurdt toch niks.’ Daarna volgde al snel de militaire dienst, de 840ste transportcompagnie te water. Jantje Rodenhuis voelde zich er als een vis in het water. Honderd punten beter dan binnen vier muren te zitten. ‘We voeren met munitie van Zierikzee naar Hoogezand. Vier man aan boord. Ik was matroos en stuurman. Via het Noord-Hollandskanaal gingen we bij Den Helder naar buiten en staken bij Harlingen weer naar binnen. Een prachtige route. Ik zorgde ervoor dat we bij Koopmans meelfabrieken even afmeerden, dan kon ik even naar hús.’

Als vertegenwoordiger van bandenproducent Continental stroopte Rodenhuis de Friese garagebedrijven af. ‘Dat was myn werk niet.’ Vertegenwoordiger in horecabenodigdheden paste hem beter. ‘Jan Huizinga had een horecahandel in Sneek, Hodrigo. Later zat hij in Weidum. Hij was samen met zijn vrouw Martha Eisma – van de bekende horeca-

JANTJE RODENHUIS ONTVANGT DE VERSLAGGEVER IN T-SHIRT, LANGE GRIJZE ONDERBROEK EN OP BLOTE VOETEN. DAN HAD DIE ZIJN BEZOEK OOK MAAR MOETEN AANKONDIGEN. HALF FRIESLAND KENT HEM. IS HET NIET VAN SNACKBAR DE FRIKANDEL, LATER OMGEDOOPT TOT SNACKBAR JANTJE, DAN IS HET WEL ALS VERTEGENWOORDIGER VAN GROOTHANDEL HODIGRO (VAN KROKET TOT BAKOVEN), CAFÉBAAS OP DE GALAMADAMMEN OF ALS SCHIPPER VAN HET IFKS-SKÛTSJE UT ‘E STRIID VAN JACOB HUISMAN, DE ZOON VAN JOPIE.

‘Zag ik ze voorbijkomen met een kroket van buurman Tromp, vreselijk’

familie Eisma – eigenaar van café De Witte Kat in Sneek. Als vertegenwoordiger kwam ik in contact met Coos de Graaf van bar Coos en Bar Paris in de Doelesteeg. Bar Paris wilde hij verplaatsen naar het Ruiterskwartier en in dat pand wilde hij een snackbar beginnen. Dat mocht niet van de gemeente en daarna bood hij mij het pand aan het Ruiterskwartier (nu snackbar Hola!) aan om daar een snackbar in te vestigen.’ Het waren achteraf de mooiste bedrijfsjaren van ondernemer Jantje.

‘Ik begon op een donderdag en had aan het eind van de avond 2,25 gulden in de kassa. Dat schoot lekker op. Vreselijk was het dat ik vanachter mijn balie stappers met een kroket voorbij zag komen. Niet van mij, maar van buurman Tromp. Ellendiger kun je het niet krijgen.’ Er moest wat gebeuren. Sjonnie Kooistra van de kermis wist raad. ‘Die stond midden in de nacht met een draaiorgel voor de deur. Ik besloot langer open te zijn dan Tromp. We gingen tot vijf uur, soms zes uur deur en kregen ploegjes boerenjongens over de vloer die met elkaar, na het stap-

pen in De Twee Gemeenten in Irnsum of De Treemter in Grou, afspraken op het Ruiterskwartier.’ De omzet schoot omhoog. Drieduizend gulden op een zaterdag was niks. ‘Gouden handel. Veertig frikandellen kocht je in voor een tientje en je verkocht ze voor een gulden per stuk. Un sneetsje erin en siepels erbij en je verkocht het als speciaal voor 1,50. Prachtig! Een mooie tyd. Met Tromp hielden we de buurt schoon. ‘s Nachts stonden we onze stoepen te vegen. Ik het stuk van ijzerhandel Postma richting Kingma’s Bank; Anton en Kees Tromp veegden het stuk voor de Friesche Club. Daarna maakten we een paar kistjes bier leeg. De ene keer bij mij en de andere keer bij hen.’

Jantje Rodenhuis, getrouwd geweest met Ida van der Galiën en bonus-opa (‘ik heb een leuke aangewaide dochter met twee schatten van kleinkinderen die hier regelmatig logeren’) nam gedwongen afscheid van zijn snackbarimperium, waaronder ook De Frikandel (later Jantje) aan de Uiterdijksterweg viel. ‘Ach, ik had un papiertsje van de Belastingen ferkeerd invuld. Wat salle we

moeilijk doen.’ Bij de Végé in het winkelcentrum vroegen ze zich al af waarom Rodenhuis zijn bier niet rechtstreeks geleverd kreeg, in plaats daarvan sjouwde hij de kratten uit de winkel. ‘Freemd dat jum je so besoderemietere late deur die bierbrouwers. Ja, die man had gelyk fansels. Dat de horeca er nog er nog altyd intúnt is bijzonder.’

Korte tijd later stond hij in het keldercafé van Galamadammen bij Koudum. ‘Ik bestierde daar het café, de bowlingbaan en de vergaderruimten.’ Het paste mooi bij zijn zeilcarrière die van start was gegaan bij de oprichting van de onafhankelijke rebelse skûtsjevereniging IFKS, de tegenhanger van de officiële SKS. ‘Dat begon bij Chris van den Berg, die mij vroeg op zijn skûtsje. Een prachtige tijd met mannen als aannemer Yde Schakel en taximan Roosjen uit Franeker. Nu vaar ik voor Jacob Huisman, de zoon van Jopie. Die heeft een vloot van twee klippers, drie sloepen en drie loungeboten. Met Sail Amsterdam huren we een hele steiger af. Volgeboekt. En door corona afgelast. Tsja.’

Heeft u nog oude (kapotte) gouden of zilveren sieraden? Ze zijn veel geld waard!!

Kapot, versleten, onbruikbaar, wij bieden u een eerlijke sloop prijs.

Gouden en zilveren sieraden en munten kopen wij in voor een samen met u te bepalen prijs.

Kom vrijblijvend langs.

GVAN ARK JUWELIER

Nieuwestad 18-20 Leeuwarden 058 212 92 91
www.gjvanarkjuwelier.nl
DONDERDAGAVOND KOOPAVOND GEOPEND

Zien we je?

Zodra de mogelijkheid zich aandient, nodigen de jonge makers en Tresoar je van harte uit 'ETALAGE' te bezoeken! Houd de website en socialmediakanalen van Tresoar in de gaten voor de laatste updates. Volg 'ETALAGE' ook op Instagram voor foto's die de drie makers tijdens de expositie maken.

'ETALAGE' is het zomerprogramma van Tresoar en wordt gecureerd door Koen Haringa. Het ontwerp en de realisatie van de inrichting is van Arjen van der Zwaag. Obe is onderdeel van Tresoar.

ETALAGE:

In de grootste etalage van Leeuwarden etaleren jonge Friese makers deze zomer vanaf 4 juni tot en met 28 augustus hun werk tijdens de interactieve, steeds veranderende expositie 'ETALAGE'. Drie maanden lang maken Marc Henri Queré, Nick Veenstra en Marleen Stoelwinder de dienst uit in Obe, het podium voor literatuur, kunst en taal. Ze zetten daarbij niet alleen hun eigen werk, maar ook zichzelf in de etalage, en nodigen hierbij andere makers uit.

Expo makerspace shop

ETALAGE

Wat betekent Fryslân en 'het Friese' voor de jonge maker? Wat doet het landschap, wat halen ze uit de geschiedenis en hoe maken ze daar een geheel van? In 'ETALAGE' maken de Friese kunstenaars werk waarmee ze die betekenis, hun kijkwijze en opvattingen tot uitdrukking brengen. 'ETALAGE' is een steeds veranderende expo, makerspace en shop en is gratis toegankelijk. Met activiteiten variërend van concerten met Friese muziek en het ontdekken van verhalen over Leeuwarden tot podcasts over Ketikoti en een boekpresentatie staat Obe de komende maanden in het teken van Fryslân en jonge Friese makers.

Kijkdoos, shop en makerspace

In de makerspace wordt er gedurende de hele periode door de makers gewerkt. Vanuit Obe publiceert Marc periodiek foto's uit zijn Verleden in heden-reeks. Daarmee hoopt hij verhalen op te halen die Leeuwarders en Friezen van jong tot oud kunnen brengen in Obe. Ook Nick gaat in Obe aan de slag. Hij orkestreert drie recordings met diverse Friese muzikanten. Deze worden in augustus uitgebracht. Marleen gaat in de makerspace aan de slag met archiefmateriaal van Tresoar en verwerkt dit in nieuw werk.

Ook andere jonge makers krijgen de kans om hun werk te etaleren. De kijkdoos is een expositie in de expositie en zichtbaar vanaf de buitenzijde van Obe. In kubussen wordt hier in vier periodes van drie weken divers werk geëtaleerd van aanstormend talent. Kun je maar geen genoeg krijgen van alle mooie dingen die je ziet in Obe? In de shop kun je het werk van de exposanten en andere jonge Friese makers kopen. Denk aan prints, shirts, postkaarten en lp's. Er is genoeg te zien en te doen tijdens 'ETALAGE'!

Tuinaanleg
Tuinonderhoud
Tuinontwerp

voor al uw
tuinwensen!

JOHANNES KOLTHOF
06-11152008
WWW.KOLTHOFHOVENIERS.NL

MARC HENRI QUERÉ, NICK VEENSTRA EN MARLEEN STOELWINDER

De makers

MARC HENRI QUERÉ

Marc is een Friese topfotograaf (1986). Hij heeft een fascinatie voor de stad. Hij won in 2020 een Zilveren Camera-prijs dankzij zijn fascinatie voor de stad en fotografie in urban sports zoals freerunning en skating. In de etalage zet Marc zijn work in progress 'Verleden in heden', waarbij hij fotografisch archiefmateriaal in het hier en nu vastlegt. Zijn verbazingwekkende beelden en opvallende composities brengt Marc dit jaar uit in een boek. Wat nog mist zijn verhalen van Leeuwarders bij zijn beelden: die verhalen hoopt Marc deze zomer in 'ETALAGE' op te halen.

Marc: *'Ik ben nieuwsgierig naar het hier en nu, maar ook het gisteren en morgen. Wat is er gebeurd waardoor iets zo werkt? Waarom heet deze straat zo? Met 'Verleden in heden' hoop ik deze zomer heel veel verhalen op te halen van alle Leeuwarders, jong en oud. Dan gaan we op zoek naar wat er heeft plaatsgevonden en wat nog gaat plaatsvinden.'*

Foto van Marc Henri Queré

NICK VEENSTRA

Nick Veenstra (1992) wordt met zijn fotografie als een aanstormend toptalent gezien, maar is veel meer dan dat. Hij is een soort creatieve nomade: naast fotograaf is hij ook muziekprogrammeur van onder meer festival 'Welcome to The Village' en is hij muzikant en sociaal ondernemer die veel met nieuwkomers werkt. In de Friese zee en natuur ontsnapt hij aan de grijze stedelijke omgeving, druk en technologie. Als een meester legt hij de spectaculaire kleuren vast die je ziet als je echt goed kijkt. In 'ETALAGE' laat Nick voor het eerst zijn werk zien, en geeft hij het nog meer diepte met live muziekrecordings met diverse muzikanten.

Nick: *'Als je echt goed kijkt zie je hoe overweldigend de natuur eigenlijk is. De natuurlijke kleuren boven de Friese zee zijn zo indrukwekkend. In 'ETALAGE' wil ik dat laten zien en er meer verdieping aan geven met muziek.'*

Foto van Nick Veenstra

MARLEEN STOELWINDER

Marleen (1985) is een Friese collage artist en grafisch designer met landelijke bekendheid. Met haar collages speelt ze met het normale en gebruikt ze voorwerpen en vormen op een niet alledaagse manier. Ze verrast, maakt mensen aan het lachen en shockeert door zich te laten inspireren door fantasieën en dromen en die vorm te geven met losse flodders en spatten verf. In 'ETALAGE' verwerkt Marleen (kopieën van) Fries archiefmateriaal in nieuw werk.

Marleen: *'In 'ETALAGE' ga ik archiefmateriaal verbinden met het hier en nu. Ik ben nieuwsgierig naar die combinatie en vind het spannend om opnieuw te beginnen met iets wat al is gebeurd.'*

Collage van Marleen Stoelwinder

Jan
Atze
Nicolai

Bouwen voor de prins

In mijn eerste Raadsvergadering in 2002 als PAL GroenLinks raadslid in Leeuwarden stond de stemming over de Zuiderzeelijn centraal. Met een minimale meerderheid stemde de gemeenteraad destijds voor de Zuiderzeelijn: een zweefbaan tussen de Randstad en het Noorden.

Jaren later kreeg Fryslân een stevig compensatiepakket toen deze verbinding uiteindelijk niet doorging. Ik weet nog dat we in de fractie van PAL GroenLinks discussieerden over het nut van de spoorlijn, en wie er nu uiteindelijk beter van zou worden: Den Haag, Amsterdam, Fryslân of toch echt: Groningen.

NIET MEER ZWEVEN

Nu – bijna 20 jaar later – is er een zogenaamd Deltaplan voor het Noorden. Daarin wordt de Zuiderzeelijn met een nieuwe naam wederom van stal gehaald: de Lelylijn! Hetzelfde idee, alleen niet meer in zwevende varianten.

Een snelle nieuwe spoorlijn – hoogwaardig duurzaam openbaar vervoer –: daar ben ik altijd voor geweest. Ik heb er ruim twee jaar geleden in de Provinciale Staten al voor gestemd. Maar over het zogenaamde Deltaplan, en wat eraan gekoppeld wordt, heb ik mijn bedenkingen.

Het is opvallend hoe gehaast gemeenten in het Noorden over elkaar heen rollen over hoe veel woningen ze willen en kunnen bouwen tegen de woningnood, en voor ‘het Westen’. Ik zou er nog maar even over nadenken.

WONINGNOOD

Even kort door de bocht samengevat: er is grote woningnood in de grote steden, en op het platteland (onder meer in het Noorden) kunnen met name jongeren geen huis meer vinden rond of op hun geboortegrond.

Als we hier volop gaan bouwen in het kader van een Deltaplan: voor wie bouwen we dan? Wanneer het Noorden straks op een uurtje van de Randstad ligt, wordt het erg aantrekkelijk voor Randstedelingen om huizen op te kopen in de regio.

En worden die dan voor een zacht prijsje verhuurd of verkocht aan starters in het Noorden? Ik denk niet dat een betere verdeling van geld en goederen het motief is van de woonbaronnen uit het Westen, wanneer ze aankopen gaan doen in het Noorden des lands.

In het Afrikaanse land Kenia wordt de belangrijkste spoorlijn van het land tussen Nairobi en Mombassa betaald en geëxploiteerd door China. De Chinese staat verdient daar nogal wat centen aan. Ik geef toe: het is een spannend vergezicht, maar daarom niet onverstandig om er over na te denken: wordt de Lelylijn over een jaar of twintig de Hollandse variant van Nairobi – Mombassa?

GASWINNING

Over kolonisering gesproken: is het toevallig dat het zwaartepunt van de gaswinning in de nabije toekomst – synchroon met het Deltaplan – langzaam van Groningen naar Fryslân verschuift?

Als we niet goed opletten, gaan we richting voltooiing van de kolonisatie van Noord-Nederland. Van de stichting van gaskolonie Groningen (titel van het boek van journalist Margriet Brandsma) is niets geleerd, laat staan dat er enige compensatie gloort na de uitbuiting van dit wingewest.

Zij die wonen in de wonden van het aandeelhouderskapitalisme moeten gewoon betaald worden. Begin met een onvoorwaardelijk basisinkomen voor alle Oost-Groningers. En laat Fryslân en Groningen voortaan zelf de gaswinsten incasseren. Praten we dan verder. Maar dit terzijde. Terug naar de woningnood.

BOUWEN VOOR DE PRINS

Eén van de belangrijkste woonbaronnen in Amsterdam en omstreken is een prins van Oranje. Bernard jr. Met een gouden lepel in de mond geboren, en vast erg veel vastgoedvrienden. Gouden lepels graaien goed. Zij weten wel raad met de exploitatie van de goedkope en dalende grond in het Noorden.

Ik ben benieuwd of er straks iets overblijft aan kapitaal en vastgoed voor Fryslân. Of worden we het nieuwe wingewest met buitenhuizen van prinsen en andere lakeien uit de Randstand?

Voordat we de vorstelijke grootgrutters uit Den Haag en Amsterdam (na corona) de hand gaan schudden, moeten we eerst onze knopen tellen.

‘IK GA VOOR EEN VROLIJKE EN ECONOMISCH GEZONDE DUURZAME STAD’

De gemeente Leeuwarden wil altijd graag onderzoeken wat de ideeën zijn die bij ondernemers leven. Liwwadders onderzoekt mee en liet ondernemer Houkje van Bijleveld van modewinkel Milano aan Over de Kelders aan het woord. Van Bijleveld is bezig met de ontwikkeling van het Mata Harihuis aan De Kelders. ‘Het gaat allemaal zo langzaam. We zijn al maanden bezig, terwijl we met volle kracht vooruit willen. Hierbij mijn ideeën, te hooi en te gras, en met dank voor de uitnodiging. Ik ga voor een vrolijke en economisch gezonde duurzame stad.’

BEGIN MET WAT JE NU AL KUNT UITVOEREN

- partijen stimuleren hun kennis te delen (Thorbecke Instituut, Wetsus, RUG/Campus Fryslân, Waddenacademie, Fryske Akademy, NHLStenden, Dairy Campus)
- stimuleer bovengenoemde partijen tot het organiseren van een open dag
- stimuleer partijen in de zorg om een weekend te organiseren voor mantelzorgers (met ondersteuning van acties van de Leeuwarder middenstand)
- organiseer een week van/op het water met de natuurgebieden Groene Ster, Alde Feanen en de dorpen Grou, Jirnsum, Wergea en Warten
- organiseer een weekend rond stadslandbouw, ecologische landbouw en de rol van de kinderboerderij
- organiseer een technisch weekend (met diverse installatiebedrijven, demonstraties en een publieksdebat)
- blaas Ketikoti opnieuw leven in (Surinaams feest)
- stimuleer bij eendaagse evenementen er een tweedaags evenement van te maken (met aanbieding om te overnachten)
- twee dagen boottarief, dan de derde dag gratis
- haal bedrijven op de bedrijventerreinen terug naar de binnenstad
- geef een goed overzicht van de evenementen in een kalender
- organiseer een rondrit per bus voor toeristen
- nodig een magazine uit voor een promotour (Landleven, Tuinblad etc.)
- zorg voor verminderde regeldruk
- doe wat je als gemeente direct kunt uitvoeren (stoepen en fietspaden verbeteren)
- doe wat je als gemeente direct kunt uitvoeren of maak er een plan voor (groene gebieden verbeteren; begin bij wat al bijna goed is)
- knoop groene gebieden aan elkaar (maak daar een plan voor; ecologie etc. is ‘in’)
- maak een overzicht van bijzondere (bijna) unieke zaken en communiceer die (zorg voor het gevoel van: hé, daar moeten we eens naar toe)
- kijk eens kritisch naar de toeristische uitingen (‘met afstand de mooiste stad’, moeten we dat willen, zo’n vreemde strijd?)
- doe wat andere steden succesvol doen (Groningen verstuurde een fraai boekje met tips mee in De Volkskrant en NRC)
- versterk verblijfsgebieden met goede voorzieningen (perfecte stoepen, goed geplaatste banken, groen, ad-hocterras, informatiepanelen, verwijzingen naar toiletten)
- laat de stadsmanager fungeren als een Q-team (kwaliteitsteam)
- ruim plaats in voor niet- (of laag-) commerciële terrassen (bij de Mercuriusfontein, Beursgebouw en Westerplantage)
- zorg dat je klaar bent voor toeristen (zet een waterspuit op de hekjes van Naauw en De Kelders en geef ze een lik verf)
- zorg dat je klaar bent voor toeristen (en vindt een goede oplossing bij De Waag; moet dat zo met dat grauwe grijze plastic en kijk eens naar de bovenkant van de luifels)

O JA, HET HOEFT NIET ALLEMAAL IN ÉÉN KEER TE WORDEN UITGEVOERD.

JAN ATZE NICOLAI NIEUWE COLUMNIST LIWWADDERS

Jan Atze Nicolai is onder meer oud-raadslid, fractievoorzitter en oud-wethouder van Leeuwarden, en de nieuwe columnist van het maandblad Liwwadders.

Na 36 jaar Liwwadder te zijn geweest is hij onlangs verhuisd naar Hurderyp, en wederom werkzaam in de zorg. Vanaf een zekere afstand en met ruime ervaring zal hij de politiek en zorg in Leeuwarden en wijde omgeving nader belichten en beschouwen. Dit met het oog op de gemeentelijke en regionale verkiezingen de komende tijd. In zijn eerste column bespreekt hij het Deltaplan voor het Noorden.

HET INTEGRITEITSONDERZOEK
TEGEN SELO BOXMAN:

Tijdens de raadsvergadering van 26 februari 2020 bleek dat Otto van der Galiën zijn excuses al in een vroeg stadium aan burgemeester Buma had aangeboden. Raadslid Selo Boxman was toen al door zijn partij geroyeerd. Op 1 juni jl verscheen op de gemeentelijke website de concept-rapportage Geheimhouding in Leeuwarden 'onderzoeksverslag en protocol'. Wordt vervolgd.

HET VERRAAD VAN

Door Gerard Jorna en Andries Veldman • Beeld Anton Feddema

'Ik hou er beslist niet van, principieel niet, dat je hier over een zaak spreekt waar de persoon zelf niet is. Is het in vredesnaam niet mogelijk? Ik vind het gewoon ook een heel slecht voorbeeld voor alle inwoners in onze gemeente. Ik wil niet over iemand spreken, dan wil ik met iemand spreken, waarom moet het in vredesnaam vandaag beslist afgehandeld worden, zeker wanneer zulke spanningen opkomen?'

Lutz Jacobi, fractievoorzitter van de Leeuwarder PvdA, stak in de raadsvergadering van 18 december 2019 haar ergernis niet onder stoelen of banken. Op de agenda stond de bespreking van het onderzoeksrapport van Capra Advocaten naar een vermeende integriteits-schending door Selo Boxman, het raadslid van LIJST058. Zij kon wegens ziekte niet aanwezig zijn en had daarom Eline de Koning (PvdA), vicevoorzitter van de raad en voorzitter van het presidium, gevraagd een verklaring voor te lezen. Het was de eerste gelegenheid die Boxman werd geboden om te reageren op de verregaande conclusies die burgemeester Buma had getrokken uit het onderzoeksrapport; conclusies die de burgemeester openbaar had gemaakt alvorens die eerst aan haar voor te leggen.

Eline de Koning had de verklaring rechtstreeks van Selo Boxman gekregen en had nadrukkelijk beloofd, dat zij die op voorhand met niemand zou delen. Aan de Leeuwarder Courant vertelde De Koning echter iets anders. Dat zij de verklaring van de griffier had gekregen 'die 'm zelf had gelezen. Wij dachten allemaal dat het een verklaring zou zijn, zoals ze die begin december had gegeven (aan de pers, red.)' De Koning zou, zo vertelde zij, geschrokken zijn van de stevige beschuldigingen die zij in het relaas van Boxman las. Volgens haar kon zij nog net de strekking van de verklaring aan Buma doorgeven voordat zij de verklaring voorlas.

In deze verklaring had Selo Boxman haar woede, teleurstelling en verontwaardiging over hetgeen haar was overkomen weten om te zetten in een ingehouden betoog, waarin zij opening van

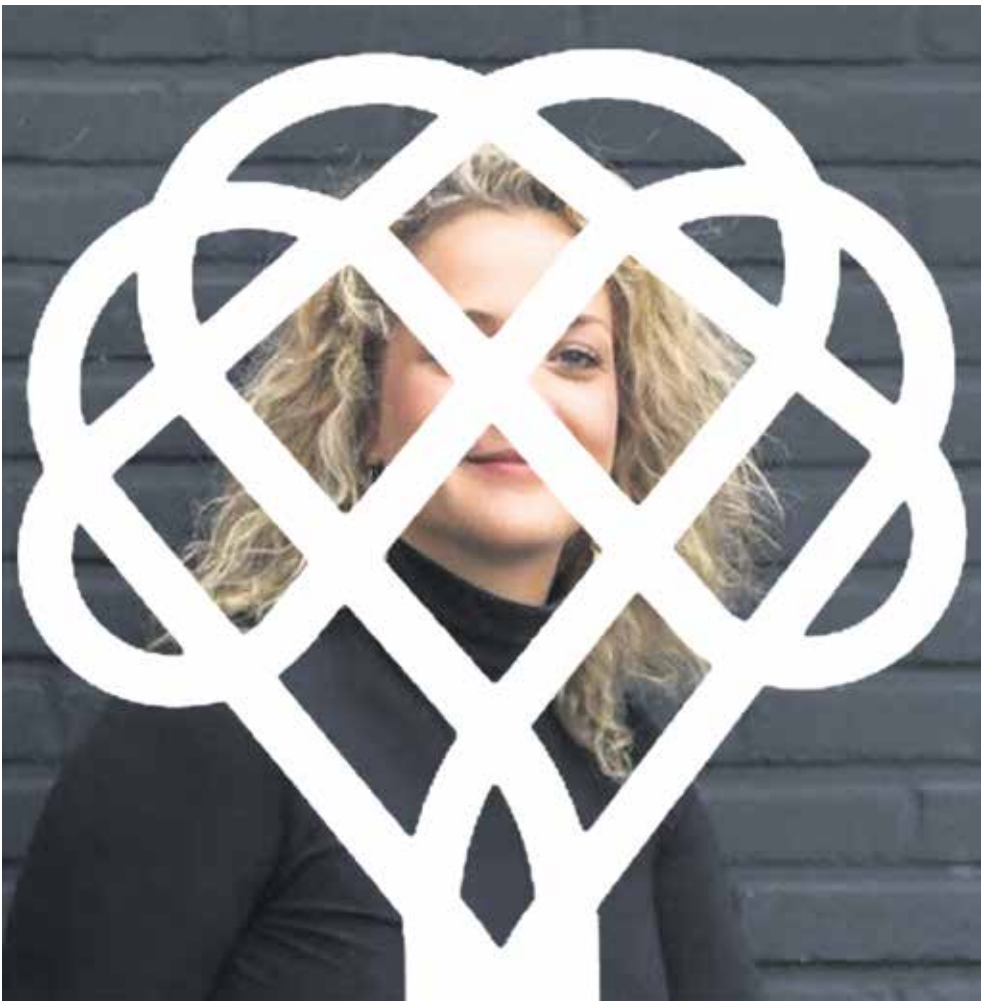
zaken gaf over haar aandeel in de gang van zaken, maar ook vraagtekens stelde bij het nut en de noodzaak van het integriteitsonderzoek dat tegen haar was ingesteld.

Vervolgens stelde zij de gebrekkige informatievoorziening door het college van b & w aan de gemeenteraad aan de orde en wees zij op het gebrekkige integriteitsbeleid in de gemeente Leeuwarden. Tenslotte deed zij de suggestie een integriteitsonderzoek in de stellen naar het handelen van de griffie en de voor het integriteitsbeleid verantwoordelijke portefeuillehouder, in dit geval de burgemeester.

De volledige verklaring van Selo Boxman is hier te lezen:
<https://online.ibabs.eu/ibabsapi/publicdownload.aspx?site=Leeuwarden&id=5d169591-bd7d-4f4e-841d-1003eb4755a2>

Aan de non-verbale reactie van Buma was duidelijk op te maken dat zij raak had geschoten. Was hij een paar maanden daarvoor nog op het schild gehesen als de nieuwe burgemeester van Leeuwarden die volgens de profielschets en zijn eigen motivatie beschikt over inlevings- en verbindend vermogen, integer handelt en over een ruime bestuurservaring met kennis en affiniteit met bestuurlijke en politieke processen beschikt, nu dreigde hij van het schild te vallen.

Met een verhandeling over het dualisme in het gemeentebestuur, de gemeenteraad als controlerend bestuursorgaan en het nauwelijks ontwikkelde integriteitsbeleid in de gemeente Leeuwarden nam Boxman hem de maat. Buma reageerde als door een wesp gestoken: 'Het is

een verklaring die ook voor mij nu vanavond voor het eerst gehoord is.'

De kritiek was voor Buma en de raadsleden niet nieuw; men had die kunnen lezen in de verklaring die fractievoorzitter van LIJST058 Otto van der Galiën had afgelegd tegenover de onderzoekster van Capra Advocaten: 'Ik vind dat ik als raadslid gewoon belemmerd ben in mijn controlerende taak. Het probleem is dat dat niet de eerste keer is dat dat gebeurt is in de gemeente Leeuwarden. Dit was eigenlijk het zoveelste incident en

'Ik vind dat ik als raadslid gewoon belemmerd ben in mijn controlerende taak

daarom zitten wij er wat scherper in. Men schernt met een integriteitscode, maar die hebben wij nooit getekend. Dat is ook wel grappig. Hoe kun je iets overtreden terwijl je het niet getekend hebt? Dat vind ik ook wel frappant. Misschien is het wel de gedragscode, ik weet het niet, maar volgens mij hebben we nooit iets getekend. Niet in deze raadsperiode, en die had dan eigenlijk elke raadsperiode wel vernieuwd mogen worden. Ik vind het ook raar dat men het hierop gooit, maar het zij zo. Onze fractie ziet het op dit moment ook meer als een poging van de gemeente om af te leiden van waar het werkelijk om gaat. In die zin dat ze iemand de zwarte piet toespelen zodat ze zelf niet de schuldige zijn. Die kant denken wij op. Ik denk dat het goed is om te benoemen.'

Met de kritiek op het gebrekkige integriteitsbeleid in de gemeente Leeuwarden sloeg Selo Boxman

de spijker op de kop. De gemeenteraad van Leeuwarden heeft op 21 maart 2016 de gedragscode voor gemeenteraad en die voor de bestuurders vastgesteld, samen met het protocol inzake de handhaving van de integriteit van de politiek. Dat laatste was op verzoek van het presidium bijgevoegd ter vaststelling door de raad omdat dit één geheel vormt met de gedragscodes. Volgens de toelichting diende ieder raadslid dit, na vaststelling, te tekenen. Het protocol is sindsdien nimmer door wie dan ook ondertekend.

Noch heeft de tweejaarlijkse evaluatie van het protocol door fractievoorzitters, griffier en de burgemeester plaatsgevonden of is het protocol bijgewerkt.

Bij het aantreden van de gemeenteraad op 2 januari 2018 zijn de beide gedragscodes voor de nieuwe gemeente Leeuwarden opnieuw vastgesteld, maar niet het protocol. Dat is daarmee op 1 januari 2020 vervallen. Op 1 januari 2021 stond het Handboek Raad op de agenda van de gemeenteraad met daarin het protocol inzake de handhaving van de integriteit van de politiek, dat dus een jaar daarvoor al was vervallen.

Het protocol inzake de handhaving van de integriteit van de politiek, door Buma als een mantra gebruikt om zijn behandeling

van Selo Boxman als onontkoombaar te rechtvaardigen, was een dode letter, zonder enige rechtskracht of betekenis.

De vraag die Buma aan Selo Boxman had gesteld of een integriteitsonderzoek zou moeten worden ingesteld naar het handelen van de griffie en naar het handelen van de verantwoordelijke portefeuillehouder, was dan ook terecht. Maar waarom moest zij die beantwoorden? Niets stond de burgemeester in de weg om zelf te besluiten zijn eigen handelen en dat van de betrokken ambtenaren aan een onderzoek te laten onderwerpen.

Nadat Eline de Koning de verklaring van Boxman had voorgelezen was de verwarring bij de raadsleden groot. Buma reageert als volgt: 'Ik wil aan de raad voorleggen, want desgewenst kan ik het voorzitterschap aan een ander overgeven omdat natuurlijk deze verklaring ook gaat om het willen starten, en dat nemen wij serieus, van een integriteitsonderzoek tegen de griffier en de portefeuillehouder, hetgeen er maar een is. Als er bezwaren tegen zijn dat ik voorzit, dan vind ik het heel goed dat een ander dat doet.'

Natuurlijk, zoals verwacht, vonden de raadsleden dat niet nodig.

Zo vond Harry Bevers (VVD) het wel prima zo. Selo Boxman had volgens hem met haar verklaring blijk gegeven geen inzicht in het rapport te hebben. 'De betrokkene heeft daar een mening over die ik niet uit het rapport kan halen.' Sytse Brouwer (CDA) had naar zijn zeggen al een verhaal

IN HET VOLGENDE NUMMER HET VERVOLG VAN:

- DE OPZIENBARENDE HOUDING VAN LIJST058 IN DE ZAAK SELO BOXMAN
- DISCUTABEL INTEGRITEITSBELEID GEMEENTE LEEUWARDEN
- VERWARRING IN DE RAAD NA VERKLARING SELO BOXMAN
- DE KEUZE VAN BURGEMEESTER SYBRAND BUMA

opgesteld over het rapport. Maar daar kwam hij op terug: *‘Deze verklaring roept zoveel nieuwe vragen op die ik toch aan mevrouw Boxman wil stellen, want de aantijgingen zijn zo breedvoerig, het gaat van griffier tot burgemeester tot onszelf, tot de juridische onderzoekers.’*

De reactie van de fractievoorzitter van Lijst058 Otto van der Galiën, de partij van Selo Boxman, was, op zijn zachtst uitgedrukt, opmerkelijk en onverwacht: *‘Voorzitter, de verklaring die zonet door mevrouw De Koning is voor-gelezen is op geen enkele manier de verklaring van Lijst058. Dat is een privéverklaring van Selo Boxman die op geen enkele manier met ons gedeeld is. En ik neem ook van de allereerste hoofdletter tot de laatste punt afstand van die verklaring, ook mede namens mijn fractieassistenten. En wat mij betreft, gaan we het nu gewoon maar stoppen, want ik ben echt des duivels hierover.’*

De strekking van de verklaring van Selo Boxman kon voor Van der Galiën niet nieuw zijn. Waarom had Boxman haar verklaring van tevoren met de fractie moeten delen?

Van der Galiën en zijn fractiege-noten hadden haar toch laten opdraaien voor de gezamenlijke

verantwoordelijkheid voor de emailwisseling met Split Vision?

Van der Galiën wist al in een vroeg stadium wat Selo Boxman te wachten stond: *‘De heer Buma belde mij hierover twee of drie weken geleden op. Hij vertelde toen dat er een integriteitsonderzoek liep naar Selo.’*

Wat had Buma nog meer ver-teld om Van der Galiën te doen besluiten niet aanwezig te zijn bij de vergadering van het presidium op 10 oktober 2019 waarin het lot van Selo Boxman werd bezegeld? Hij had het daar voor haar kun-nen opnemen en als fractievoor-zitter van Lijst058 de verantwoor-delijkheid voor de gang van zaken op zich kunnen nemen.

Otto van der Galiën had eerder die avond al ingestemd met het voorstel van de burgemeester om geheimhouding op te leggen op een groot deel van de bijlagen bij het onderzoeksrapport van Capra Advocaten. Een raadselachtig besluit, in aanmerking genomen dat het voorstel tot geheimhou-ding onderbouwd noch gemoti-veerd was, de noodzakelijke afwe-ging van het nut en de noodzaak van de geheimhouding ontbrak en de raadsleden nauwelijks een week de tijd hadden om daarover na te denken.

Het voorstel tot geheimhouding betekende dat alle aanwijzingen en signalen van vooringenomen-heid, onzorgvuldigheid en het bewust achterhouden van infor-matie op grond van ‘persoonlijke beleidsopvattingen ten behoeve van intern beraad’, geheim zouden blijven. Ook zouden alle gespreksverslagen geheim zijn, maar dan op grond van ‘de eer-biediging van de persoonlijke levenssfeer’. Dat gold dus ook voor de verklaringen van de burge-meester en de griffier. Zij konden zich nu achter de geheimhou-ding verschuilen. Wiens persoon-lijke levenssfeer moest hiermee dan worden geëerbiedigd? Toch niet die van Selo Boxman?

De consequentie van het besluit tot geheimhouding was dat de voltallige gemeenteraad ervoor koos Selo Boxman de mogelijk-heid te ontnemen om haar eigen verklaringen in te brengen in een openbaar raadsdebat of elders, waardoor ze zich niet meer zou kunnen verdedigen. Desondanks werd het besluit tot geheimhou-ding met een hamerslag van de burgemeester unaniem genomen.

Men zou verwachten dat in ieder geval Otto van der Galiën enige kritische kanttekeningen zou hebben gemaakt. Hij behoorde

In oktober 2019 werd het raadslid Selo Boxman van de partij LIJST058 beschuldigd van het schenden van de integriteitsregels van de gemeente Leeuwarden. Boxman had informatie gedeeld met het bedrijf Split Vision dat in conflict was geraakt met de gemeente Leeuwarden. De mailwisseling die door de raadsgrif-fier aan haar fractievoorzitter was verzonden stuurde zij namens haar fractie door aan het bedrijf. LIJST058 wilde opheldering over het conflict en vroeg een reactie van Split Vision op de mail van de gemeente. De partij was juist opgericht om dit soort zaken gron-dig te onderzoeken, en om die reden was het een logische stap om verschillende partijen te raadplegen.

Hoewel het niet om een vertrouwelijke mail ging, werd de zaak hoog opgenomen, vooral omdat de mail later deel uitmaakte van de processtukken. Gemeentesecretaris Reindert Hoek, de hoogste ambtenaar, vond dat burgemeester Buma in actie moest komen. De pas aangetreden burgemeester volgde zijn gemeente-secretaris en schakelde het advocatenbureau Capra in om de zaak te onderzoeken. Capra kwam niet tot een stevige aanklacht, maar het leed was toen al geschied. Een geschrokken en ontdane Boxman zag haar eer en goede naam aangetast en raakte tot haar schrik bovendien de steun van haar fractie kwijt. Ze besloot daarom de Leeuwarder politiek te verlaten. Het geschil tussen de gemeente Leeuwarden en het Eindhovense bedrijf Split Vision is nog altijd niet ten einde.

Onzin, grote onzin, en schoffering van de gemeenteraad

tot de nieuwe partij Lijst058, die in mei 2017 de aanval op de gevestigde orde in Leeuwarden had geopend. Samen met Gijs Jacobse, fractievoorzitter Ge-meentebelangen Leeuwarden, had hij zich kort daarvoor nog druk gemaakt om de gebrekkige informatievoorziening rond de vergunningverlening voor festi-vals en de gewoonte in Leeuwar-den om alles maar als geheim of vertrouwelijk te bestempelen. *‘Onzin, grote onzin, en schoffering van de gemeenteraad’*, had Gijs

Jacobse geroepen. Van der Galiën had in 2018 zelfs met een Wob-verzoek inzage gevraagd in de verslagen van de Stuurgroep Blokhuispoort over de financi-ele tekorten. *‘Wij worden ernstig gehinderd in onze controlerende taak als volksvertegenwoordigers.’* Maar nu was van de heldhaftig-heid van Otto van der Galiën weinig meer te bespeuren. De fractievoorzitter van de rebelse Lijst058 had zich, samen met de gehele gemeenteraad, door Buma de mond laten snoeren.

Eric Hoekstra

Vriend van Gods Volk te Leeuwarden

IETS OVER JODEN EN ANDEREN

In het begin van de 20e eeuw woonden er in de Arabische (islamitische) landen bijna een miljoen Joden. Nu wonen er geen Joden meer in die landen. Na de oorlog van 1948 werden Joden in islamitische landen het slachtoffer van bedreiging, diefstal, onteigening, geweld en vervolging.

Enkele getallen (niw.nl):

Joodse bevolking in enkele Islamitische landen

	1948	2018
Egypte	80.000	minder dan 100
Irak	120.000	minder dan 100
Syrië	40.000	minder dan 100
Tunesië	100.000	minder dan 1000
Algerije	120.000	minder dan 100
Marokko	260.000	minder dan 3000

Veel landen in de regio reageerden op de stichting van de staat Israël door anti-Joodse maatregelen en wetten door te voeren (decorrespondent.nl). In Egypte lieten de Joden bijvoorbeeld voor 250 miljoen dollar aan bezittingen achter. Is nooit gecompenseerd.

Ook in Europa zijn de Joden maar gedeeltelijk gecompenseerd voor verlies van have en goed. Terwijl het verlies van miljoenen vermoorde vrienden en familieleden al helemaal niet te compenseren is. Lees nu maar eens dat boek van Corrie ten Boom ‘The Hiding Place’ (De Schuilplaats).

Er zijn massa’s islamitische landen waar je als Palestijn heen kunt. Er is maar één Joods land waar je als Jood heen kunt. Zeker nu antisemitisme in Europa toeneemt, mede dankzij de media en de moslimimmi-gratie.

Elk islamitisch land is min of meer een dictatuur en Israël is min of meer een democratie. Als de Joden van-daag de wapens neerleggen, zijn ze morgen slaven van Hamas, net als christenen bij IS. In elk islamitisch land worden christenen, net als Joden, gediscrimineerd, vervolgd of vermoord. In de eerste vier maanden van 2021 hebben islam-radicalen al meer dan 1000 christenen vermoord in Nigeria (cip.nl, opendoors.nl). Je hoort de progressieve journalisten er niet over.

In communistische landen worden christenen ook ge-discrimineerd, vervolgd of vermoord (China, Noord-Korea). Je hoort de progressieve journalisten er niet over.

Nu zijn Joden en christenen over het algemeen saaie brave burgers: gezagstrouw, vredelievend, hard wer-

kend. Waarom worden ze dan gehaat door communis-ten, islamieten en progressieven (D66, SP)? Waarom focust iedereen zich op Israël? Zelfs in het Romeinse Rijk werden Joden en christenen al zonder reden ver-volgd. Waarom wou Hitler de Joden uitroeien? Het had geen enkele zin, geen enkel nut. Waarom begon Stalin aan de christenvervolging? Turkije aan de Armeense genocide? De Inquisitie aan de vervolgingen?

De moderne mens staat met de mond vol tanden. Het humanisme zwijgt beschaamd. De progressieven kijken snel de andere kant op. Het is een mysterie, een taboe, een raadsel. Het raadsel van het absolute KWAAD.

Totaal onverklaarbaar. Tenzij ... de duivel echt bestaat, van wie de Bijbel terecht zegt dat hij een mensen-moordenaar was vanaf het begin. Ja, als God bestaat en de Bijbel gelijk heeft, dan bestaat ook de duivel. Dat verklaart de wereldwijde haat tegen Gods Volk Israël, en de oorverdovende stilte als het gaat om de misdaden van landen bestuurd door moslims en communisten. We sluiten positief af met de profeet Jesaja:

Omwille van Sion zal ik niet zwijgen, omwille van Jeruzalem zal ik niet stil zijn, totdat haar gerechtigheid opkomt als een lichtglans, en haar heil als een brandende fakkel. De heidenvolken zullen Uw gerechtigheid zien en alle koningen Uw luister.

Als het even kan introduceer ik Koerdische gerechten en hapjes

Advertorial • Foto: Simon van der Woude

Je moet als ondernemer ondernemend zijn en niet afwachten

'De wijk Nijlân is een leuke buurt waar mensen nog met elkaar een praatje maken.' Khalid Zebari opende in april zijn snackbar aan het Willem Alexanderplein, het winkelcentrum in Nijlân. Tevreden zit hij in zijn korte middagpauze op het terras. 'Dit gaat helemaal goed komen.'

Om kwart voor drie staan er twee wachtenden voor de balie; drie scholieren duiken in de koelkast die bij de deur staat opgesteld. Khalid Zebari neemt rustig de bestellingen op, zet de plastic tasjes klaar en ordent de volgorde van de bestellingen. De meiden pakken een blikje fris en zetten elkaar op de foto. 'Ieuw, wat lelijk', zegt een van hen wanneer ze het resultaat op de mobiele telefoon bekijkt. Een man bestelt een pikanto, die hij later in zijn auto opeet.

In de kleine snackbar staan drie tafels met twaalf ongebruikte stoelen, de regels rond corona worden strikt in acht genomen.

'Ik ben elf uur begonnen en dit is mijn eerste pauze.' Khalid Zebari zat op de middelbare scholen Friese Poort en het Friesland College. Aanvankelijk werkte hij bij een installatiebedrijf. 'Het werk in de bouw was leuk, de collega's minder. Maar je moet wel plezier blijven houden in je werk, anders hou je het niet vol.'

Khalid Zebari vindt dat je ambitieus moet zijn. 'Je moet als ondernemer ondernemend zijn en niet afwachten. Snackbar Nijlân moet meer zijn dan een doorsnee cafetaria. Ik wil iets extra's presenteren, de buurt verdient iets extra's.' De jonge ondernemer verwacht binnenkort kebab en kipspiesjes te presenteren. 'Misschien

Zebari, Koerd van de Irakese kant, besloot om voor zichzelf te beginnen. 'Dat bevalt me goed. De loop moet er nog een beetje in komen, maar het begin is er. Mensen uit de buurt weten me goed te vinden. Ze bestellen traditioneel maar als het even kan, introduceer ik Koerdische gerechten en hapjes. Ik weet zeker dat daar belangstelling voor is naast patat, de frikandel en de Hinnewappers. Dat laatste is een overheerlijk, malse kipfilet. Volgens mij zijn wij de enigen die dat verkopen.'

Ik wil iets extra's presenteren, de buurt verdient iets extra's

met wat rijst en een soepje erbij. Ook nu proberen we er een draai aan te geven met een eigengemaakt Nijlânsausje en een heerlijke Angusburger.' Terwijl vader Zebari bezig is met de groenten te snijden

stapt een kennis het terras op. Enthousiast wordt Khalid gefeliciteerd met zijn nieuwe onderneming. 'Het is een mooie zaak. Daar mogen de bewoners in deze wijk blij mee zijn.'

EEN HEERLIJK WARME WEBASTO KACHEL IN UW AUTO?

RIJ NU NAAR DE KLIMAATBEHEERSING SPECIALIST VAN FRIESLAND VOOR UW AUTO, BOOT OF CAMPER

AUTOTEMP LEEUWARDEN | URANUSWEG 14 | 058-2885355

Wij horen graag van u hoe we in onze gemeente moeten bouwen en voor wie?

GEMEENTEBELANGEN LEEUWARDEN
EMAIL PETBOS@LIVE.NL

DIT VAK DRAAIT OM VAKMANSCHAP EN VERTROUWEN

Advertorial
Foto: Daniel Wenzel

‘Als Thuisopticiens Friesland komen we bij de mensen aan huis en nemen we tijd voor hen.’ Willem en Anja Tulner zitten ruim dertig jaar in het vak van opticiens. De laatste tien jaar hebben ze zich gespecialiseerd in bezoek aan huis. ‘Als het bezoek aan een reguliere brillenwinkel lastig wordt, is dit voor velen een mooie uitkomst.’

‘Laatst was ik bij een mevrouw, zeventigplus, die afhankelijk is van haar rolstoel. Als hobby maakt ze kleine kunstwerken, het is priegelwerk. Dan is het gezichtsvermogen van belang om, in dit geval, het leven nog enige kwaliteit te bieden. Ik ben altijd verheugd wanneer ik een goede oplossing kan aanbieden. Kinderen van de ouderen waar ik kom zijn soms verbaasd wanneer ze zien wat er nog mogelijk is. Hij vist zo de juiste sterkte eruit, zeggen ze dan.’

Met veel plezier werkte Tulner lange tijd in brillenwinkels. ‘Daar zag ik toentertijd al dat er een categorie mensen is die niet naar een winkel wil. Ze zitten met complexe medische aandoeningen. Ouderen vinden de sfeer in de winkel vaak te veel gericht op hip, modern en snel. Als ze met een rolstoel de winkel binnenkomen voelen ze zich soms bezwaard. In veel gevallen is dat niet terecht, maar zo wordt het wel ervaren.’

Tulner is gediplomeerd opticien. Hij volgde de beroepsopleiding in Rotterdam en werkte onder meer bij Dikhoff in Sneek. ‘Daar heb ik met plezier gewerkt. Daar ontdekte ik ook de mores van de winkel en de wensen van mensen die zich daar minder prettig bij voelen. In 2009 zijn we als zelfstandige met Thuisopticiens gestart vanuit onze woonplaats Oosterbierum.’

Dagelijks trekt Willem Tulner de provincie in, waar hij per dag zo’n vier à vijf klanten bezoekt. ‘Ik doe het vakinhoudelijk werk en Anja de niet-vakinhoudelijke werkzaamheden. Na de afspraak kom ik langs met een koffer met honderdvijftig monturen, een visusscherm (het bekende scherm met de verschillende lettergroottes), een refractie-apparaat en een oogspiegel. Ik meet de oogdruk, de zichtscherpheid en luister naar de voorgeschiedenis. Dat laatste is van groot belang, want wij leveren geen standaardoplossing maar maatwerk.’

Willem Tulner verbaast zich regelmatig over wat hij bij particulieren op zorggebied aantreft. ‘Het handelt allemaal om kwaliteit van leven. Kun je de krant of de ondertiteling op het tv-scherm net wél of net niet lezen? Hoe zit het met de leesafstand? Mensen met staar hebben geen dieptewerking meer. Ik kijk ook naar het licht in de kamer en de bril moet natuurlijk goed op het hoofd zitten.’

Het zijn allemaal zaken waar ik de tijd voor neem. De ene keer word ik uitgenodigd in een penthouse in Leeuwarden en de andere keer zit ik in de gezellige huiskamer in een kleine boerderij. Het mooie van dit vak is dat je mensen, vaak met eenvoudige ingrepen, enorm kunt helpen. Het gaat voor een belangrijk deel om aandacht en luisteren. Daar is in winkels, de goede uitgezonderd, geen tijd meer voor.’

Het mooie van dit vak is dat je mensen, vaak met eenvoudige ingrepen, enorm kunt helpen

Willem en Anja Tulner zijn als Thuisopticiens volledig zelfstandig en onafhankelijk. De opticiens aan huis is in opmars. In iedere provincie zijn al enkelen actief die ook gezamenlijk opereren om bepaalde partijen aan zich te binden. ‘We hebben gezamenlijk een voorstel ingediend bij een grote verzekeringspartij die op voorhand hun werknemers bescherming aan wil bieden. Daarnaast worden we door bedrijven ingeschakeld om bijvoorbeeld veiligheidsbrillen op de werkplek aan de werknemer en aan de omstandigheden aan te passen. Dat geldt ook voor werknemers die uren achter een computerscherm zitten.’ Ook zorgaanbieders werken steeds vaker met zorgpakketten waar de opticiens onderdeel van uitmaakt. ‘Het is bijna een industrie aan het worden.’

Hotel-Eetcafé Duhoux *sinds 1916*

• ETEN • DRINKEN •
• SLAPEN • GENIETEN •

GREATE BUORREN 4-8 • 9088 AE WIRDUM (FRIESLAND)
TEL: +31 (0)58 255 15 13 • EMAIL: INFO@HOTEL-DUHOX.NL

Gemeente wil kloof dichten

Van een correspondent • Beeld Anton Feddema

‘HET IS ERG INGEWIKKELD WAT DE GEMEENTE DOET’

De raadsleden Molenaar (Groen Links) en De Koning (PvdA) gaven onlangs de aanzet voor een nieuw project. Bedoeling is materiaal te verzamelen om de kloof tussen de gemeentelijke overheid en de burger te verkleinen. ‘Naar een beter toegankelijke en bereikbare overheid’ is het motto. Beide raadsleden waren in hun initiatief duidelijk geïnspireerd door de hoog opgelopen landelijke discussie rond de toeslagenaffaire.

Afgelopen maand vond een tweede sessie plaats, ditmaal ook voor de pers te volgen. Daarmee keerde de gemeente terug van een eerder besluit om de bijeenkomsten in eerste instantie besloten te houden. Nu lag de focus op bewonersorganisaties en hun wensen. Op 23 juni zal de huidige dienstverlening van de gemeente in kaart worden gebracht. In het najaar staat een groot symposium gepland dat zich zal richten op ‘verbeteropgaven’. Het zal nog moeten blijken of volstaan kan worden met ‘verbeteringen’. De gemeente kan toch niet bij voorbaat uitsluiten dat mogelijk grotere ingrepen nodig zijn? Als er een cultuurverandering (ook een containerbegrip) nodig is, wat betekent dat dan?

Vanuit het wijkpanel Binnenstad, Heechterp-Schieringen, bewonersplatform Achter de Hoven en dorpsbelang Jorwert kwamen diverse signalen. Enerzijds waren er goede ervaringen, bijvoorbeeld met ambtenaren, maar anderzijds toch ook de – helaas bekende – verhalen over stropetrigheid, verkokering en elkaar

tegenwerkende diensten. De vertegenwoordiger van Achter de Hoven was het duidelijk meer dan zat. Bankjes die al jaren geleden verwijderd zijn, komen maar niet terug. De ambtenaren beloven veel, maar doen niets. Enzovoorts. Zorgen waren er bij bewoners over het gebrek aan continuïteit van gemeentelijke kant (financieel en/ of organisatorisch, bijvoorbeeld door het voortdurend wisselen van behandelend ambtenaar). Te vaak moet je weer opnieuw beginnen.

Opvallend was het signaal dat bewonersorganisaties zo langzamerhand te maken hebben met een overkill aan vragen om ergens iets van te vinden of aan mee te werken. Er is sprake van overbelasting. De vermoeidheid slaat toe. Dorpsbelang Jorwert noemde bijvoorbeeld de invulling ten behoeve van buurtkammers en andere initiatieven op het terrein van het sociaal domein.

KLACHTENBEMIDDELAAR WIERDSMA

De bijdrage van gemeentelijk klachtenbemiddelaar Wierdsma – het mag niet ombudsvrouw

heten, al stond dat wel in de uitnodiging, maar Wierdsma tekende protest aan – vertoonde ook de genoemde ambivalentie. Zij dacht dat Leeuwarden het goed doet – bijvoorbeeld bij het informeel oplossen van conflicten. Maar – zo waarschuwde ze met nadruk – de klachten waar zij mee te maken krijgt zijn het topje van de ijsberg. Er is sprake van veel ellende en onrecht dat verborgen blijft. Meer gedetailleerde gegevens hierover kwamen nog niet op tafel. In de richting van het symposium in het najaar zou uitgebreidere informatie goed zijn. Opheldering

Er is sprake van veel ellende en onrecht dat verborgen blijft

over Wierdsma’s titel – bemiddelaar of ombudsman/vrouw – is ook wenselijk. Heeft het ook te maken met (gebrek aan) bevoegdheden?

Interessant was de bijdrage van ‘ervaringsdeskundigen’ die deelnemen in het project ‘Mijn stem telt’. De deelnemers – licht verstandelijk gehandicapt – somden allerlei knelpunten op waar overigens ook de gemiddelde inwoner regelmatig mee te maken krijgt. Zoals moeilijke brieven, niet teruggebeld worden, al was het beloofd, verzanden in ambtelijke molens, verwarring over wie er nu wat gaat doen, de ontoegankelijke website. Kortom,

zoals een deelnemer zei: ‘het is erg ingewikkeld wat de gemeente doet’. Uit het hart gegrepen was ook de verzuchting dat bij telefonisch contact de gemeente eerst uitgebreid vraagt naar naam en bedoelingen van de beller, terwijl omgekeerd de gemeentelijke functionaris niets over zijn personalia wil of mag vertellen. Dat creëert een ‘vervelende ongelijkheid’.

Wethouder Wassink (Groen Links) trad op als rustige, enigszins vaderlijke voorzitter. Waarbij wat meer vuur in de bijeenkomst wel goed was geweest. Een

duidelijke afsluiting – wat kon er nu geconcludeerd worden – ontbrak. De seance bleef misschien wat te veel hangen in diverse praktijkvoorbeelden.

WAT KOMT ER ALLEMAAL AAN BOD

Een vraag in de richting van het komende symposium is, welke thema’s aan bod gaan komen. En welke analyse eronder wordt gelegd. Het onderwerp ‘bereikbare overheid’, maar tegelijk ook ‘andere overheid’ (waarvan overigens weer niemand weet wat er precies mee wordt bedoeld) is breed. Onderzoeken van de Rekenkamer naar ‘Big Society’ of de ‘Vergunningverlening Festivals

Groene Ster’ leverden kritische inzichten op. De burger krijgt er weinig zicht hoe de gemeente (raad, college van b. en w., ambtenaren) als vervolg hierop nu eigenlijk te werk gaat.

EEN DEMOCRATISCHE BEPROEVING

Een terugblik op ‘grote projecten’ zoals de kostbare immense reorganisatie van het Europaplein kan ook goede inzichten opleveren. De werkwijze van CDA-wethouder Koster (te hulp geschoten door PvdA-burgemeester Crone), de ambtenaren en een in verwar- ring verkerende gemeenteraad (bijvoorbeeld raadslid Zwart, PvdA) riep grote verbazing en frustratie op, bij omwonenden en andere belangstellenden. ‘Een democratische beproeving’, schreef zelfs de Leeuwarder Courant, die in het algemeen in die tijd richting het Leeuwarder gemeentebestuur nogal zachtzinnig opereerde. ‘Alsof we staatsvijanden waren’, zo beleefden Rinze van der Hem en Hugo den Hartog de gang van zaken. ‘Van de Dienst Stadsontwikkeling win je nooit’, constateerden de heren. Als centraal knelpunt noemden ze het gegeven dat wethouder en de ogenschijnlijk controlerende raad bij voortduring uit dezelfde bron van informatie taptten: de eigen ambtelijke dienst. Dit terwijl onafhankelijk onderzoek nodig was.

Dat soort verschijnselen verdient ruime aandacht wil er iets terechtkomen van het verkleinen van de kloof tussen gemeentelijke overheid en burger.

**NOORD
NEDERLANDSE
BESTRIJDINGSDIENST**

Noord Nederlandse Bestrijdingsdienst
Miedwei 4
9081 AJ Lekkum
Telefoon: (06) 5354 3006

Sierbestrating
Herman Split
Steenhandel

Pallasweg 4 in Leeuwarden
Tel. 058-2893411
Mob. 06-11597041
KOM VRIJBLIJVEND KIJKEN

MARKTKOOPMAN ARJAN KLUITER

Door Andries Veldman
Foto: Simon van der Woude

‘De kleding die ik verkoop bestaat zoveel mogelijk uit natuurlijke materialen. Honderd procent lukt me nog niet, maar daar streef ik wel naar.’ Marktkoopman Arjan Kluiters beseft dat ook de kledingbranche onder een milieuvergrootglas ligt. De Groninger, die iedere vrijdag op de Leeuwarder markt staat, is ingenomen met zijn handel in het centrum van de stad. Daar waar markten teruglopen weet Leeuwarden zich goed te handhaven. Kluiters verwerpt het gemopper van collega’s op de particuliere marktorganisatie. ‘Ik kom op veel markten waar zonnekoningen regeren, die zijn vooral bezig met hun eigen ego. Dat wordt over Leeuwarden ook wel gezegd, maar dat is beslist niet het geval.’

Waakzaamheid rond de markt is geboden

Arjan Kluiters (47) staat met plezier op verschillende markten maar is slecht te spreken over de overkoepelende marktorganisatie Centrale Vereniging voor Ambulante Handel (CVAH). Die dient de belangen van de marktkoopliden te behartigen, maar lijkt op sterven na dood. ‘Het is volgens hem een mannenclub zonder passie en plannen voor de toekomst, daar waarvoor ze juist in het leven zijn geroepen. ‘We hadden altijd de slogan Op de markt is je gulden een daalder waard, dat was dus nog in de guldentijd. Sindsdien is er weinig wervends voor in de plaats gekomen.’ Een landelijke of regionale marketingcampagne zou een goed idee zijn, vindt Kluiters.

De kraam van Kluiters staat met de rug tegen de bekende kaashandel van Van Dijk,

midden op het marktplein. ‘We hebben een mooie rij.’ Maar desondanks is waakzaamheid geboden. ‘Binnen een paar jaar stopt er een behoorlijk aantal marktkoopliden. Gewoon door hun leeftijd.’ Nieuwe aanwas blijft uit. Voor jongeren is het nog niet zo gemakkelijk om een markthandel op te zetten, zegt Kluiters. ‘Wil je een gemiddelde zaak serieus opzetten, dan vergt dat een investering van gemiddeld zo’n 50.000 euro. Het kan altijd goedkoper, maar ik vind dat je de zaken goed moet aanpakken.’ Kluiters is 150 euro per dag kwijt aan stagel en kraamhuur. ‘Je hebt je auto, die gaat wel eens kapot, je voorraad en transportkosten. Een winkel exploiteren is gemiddeld goedkoper.’

Op maandag staat Arjan Kluiters met zijn handel in De Koog op Texel. Dinsdag staat hij in Purmerend, woensdag (alleen

Net voor de lockdown in maart vorig jaar opende Arjan Kluiters met zijn vriendin Melissa kledingzaak Nust in de Folkingestraat, de populaire winkelstraat in zijn woonplaats Groningen. ‘We waren net drie dagen open of we konden weer dicht.’ Hoewel hij zelf de lockdown redelijk is doorgekomen (‘de tijd is nuttig besteed; we hebben nu twee kleine kinderen’) ziet hij collega-ondernemers worstelen met torenhoge schulden. ‘Binnen de horeca lopen de schulden in de tonnen.’

‘Europa heeft mooie stoffen’

’s zomers) in Egmond, donderdag in Hoogeveen en vrijdag in Leeuwarden. Op zaterdag staat hij in zijn pas geopende winkel in Groningen. Voor de grote markt in zijn woonplaats staat hij op de wachtlijst. ‘Het toeren langs de kust is prachtig. Zondagavond op pad en via het hotelletje Zeerust op De Koog en de bed and breakfast De Zandhoop in Egmond op woensdag weer terug richting Groningen. Af en toe steken we aan in Amsterdam. Lekker in de auto op pad, luisterend naar een podcast, bijvoorbeeld over Napoleon of van Bart van Loo over de Bourgondiërs.’

Door zijn toenmalige schoonmoeder kwam Kluiters in contact met de markthandel. ‘Ze werd ziek en vroeg mij haar te vervangen. Nu sta ik, sinds ik haar zaak overgenomen heb, al bijna dertig jaar op markten.’ De kleding die Kluiters verkoopt wordt veelal in Parijs ontworpen en in Europese landen gemaakt. ‘Ik koop in landen als Portugal, Frankrijk en Italië. Soms ook in Duitsland. In het verleden zat ik bijna ieder weekend in Parijs, een schitterende stad. Ik hou van reizen en mag graag de kledingateliers bezoeken. Europa heeft mooie stoffen, alleen de afwerking is soms wat minder. Daar let ik op. Zo kan ik mij onderscheiden en en daarom neem ik

genoegen met minder marge.’ De producten van ateliers die onlangs negatief in het nieuws waren en waar bedrijven als C&A en Zeeman kleding van betrekken, blijven buiten Kluiters’ kraam. ‘Dat komt allemaal uit Bangladesh.’

Wie zijn oren te luisteren legt bij verschillende marktkoopliden hoort kritiek op de particuliere marktorganisatie van Peter Plat, de voormalige notenkoopman. Geklaagd wordt er over de huur van de standplaats die doorliep terwijl men niet mocht handelen, de vergunningverlening aan grote partijen zoals bakkerij Het Stoepje en het ontbrekende marketingbeleid. Kluiters deelt die mening niet. ‘Ik ben het niet helemaal, of beter, helemaal niet eens met dat gemopper. Ik vind Peter Plat een briljant strateeg. Ik kom op veel markten waar zonnekoningen regeren en dat draait allemaal om het eigen ego. Dat pakt nooit goed uit. Plat mist af en toe de gunfactor, dat is het enige. Landelijk zou de markt veel beter onder de aandacht moeten worden gebracht. De centrale koepelorganisatie CVAH is een bolwerk van mannen met macht met goeie salarissen. Maar het ontbreekt hen aan goeie ideeën. Daar zouden we meer aan kunnen hebben.’

**DONATEURS ZIJN BROODNODIG
VOOR GOEDE JOURNALISTIEK**

**WIJ BEDANKEN (NIEUWE) DONATEURS HARTELIJK
VOOR HUN BIJDRAGE (VERMELD UW ADRES ALS U
– NA CORONA – BELANGSTELLING HEEFT VOOR
ONZE DONATEURSBIJEENKOMST)**

**DOE MEE, DONEER!
WWW.LIWWADDERS.NL**

DELTAPLAN VOOR

Van onze redactie • Beeld Anton Feddema

Ja, dat Deltaplan voor het Noorden heeft heel wat teweeggebracht. Dozen met gebak die op het gemeentehuis werden bezorgd met een briefje erbij: Wat fantastisch dat jullie ons uit de penarie willen helpen! Binnenkort kom ik langs met een delegatie om hier uitgebreid over te praten. Zet de koffie alvast maar klaar. Met vriendelijke groeten, Femke Halsema. En dan die uitzending bij Jinek met Arno Brok, Jetta Kleinsma en de wethouder van Volkshuisvesting van Amsterdam, zichtbaar aangedaan door dit genereuze aanbod. De mensen praten er nog over. En niet te vergeten natuurlijk het paginagrote interview in de Telegraaf met Hein de Haan, die hierin geportretteerd wordt als de Leeuwarder reïncarnatie van de grote Wibaut.

Het is allemaal te mooi om waar te zijn. Helaas is de werkelijkheid iets weerbarstiger. In een uitzending van Buitenhof, eind april, vond er een tweegesprek plaats over woningnood in Nederland met Henk Nijboer, Tweede Kamerlid voor de PvdA uit Groningen en Maxime Verhagen, voorzitter van Bouwend Nederland. Nijboer deed een poging om het Deltaplan ter sprake te brengen, maar er kwam geen enkele reactie. Niet van Verhagen en ook niet van de interviewer.

Vindt er in het Noorden een hele discussie plaats over de Lelylijn en al die woningen die hiermee annex zijn, in de rest van het land, waar al die woningen voor bedoeld zijn, blijft het oorverdovend stil. Rijst de vraag die nog niet gesteld is: Heeft Nederland, en dan met name de Randstad, wel belang bij al die huizen in het Noorden?

Laten we eerst eens kijken wat dat Deltaplan inhoudt en hoe dat tot stand gekomen is.

Kort samengevat: in december 2020 werd een motie van CDA-kamerlid Amhaouch aangenomen over het Deltaplan voor het Noorden. In het plan wordt een koppeling gemaakt tussen de Lelylijn en de bouw van meer dan 100.000 extra woningen, waardoor de Lelylijn zorgt voor een betere bereikbaarheid van het Noorden en de woningbouw werkt als een katalysator voor economische groei.

Vervolgens kwamen de drie noordelijke provincies en Flevoland met hun eigen uitgebreidere versie van het plan. Bovenop de al bestaande bouwplannen van 100.000 woningen in de eigen regio zouden ze samen 220.000 woningen bouwen om zo een kwart van de nationale woning-

behoefte, een miljoen woningen in 2030, voor hun rekening te nemen. In ruil daarvoor zou de Lelylijn er moeten komen, alsook de Nedersaksenlijn (in oost Nederland) en zou bestaand spoor verbeterd moeten worden. De kosten voor infrastructuur werden beraamd op 9,5 miljard euro. Daar staat tegenover dat er een jaarlijkse groei wordt verwacht van regionale productie van goederen en diensten ter waarde van 24 miljard.

Tot zover het plan. Gaan we dan voor heel Nederland bouwen? De markt is overal verhit.

In Breda, Tilburg en Eindhoven is ook geen woning meer te krijgen. Komen al die woningzoekenden hier dan met de Lelylijn naartoe? En wat te denken van Zwolle of de stad Groningen, waar ook woningnood is?

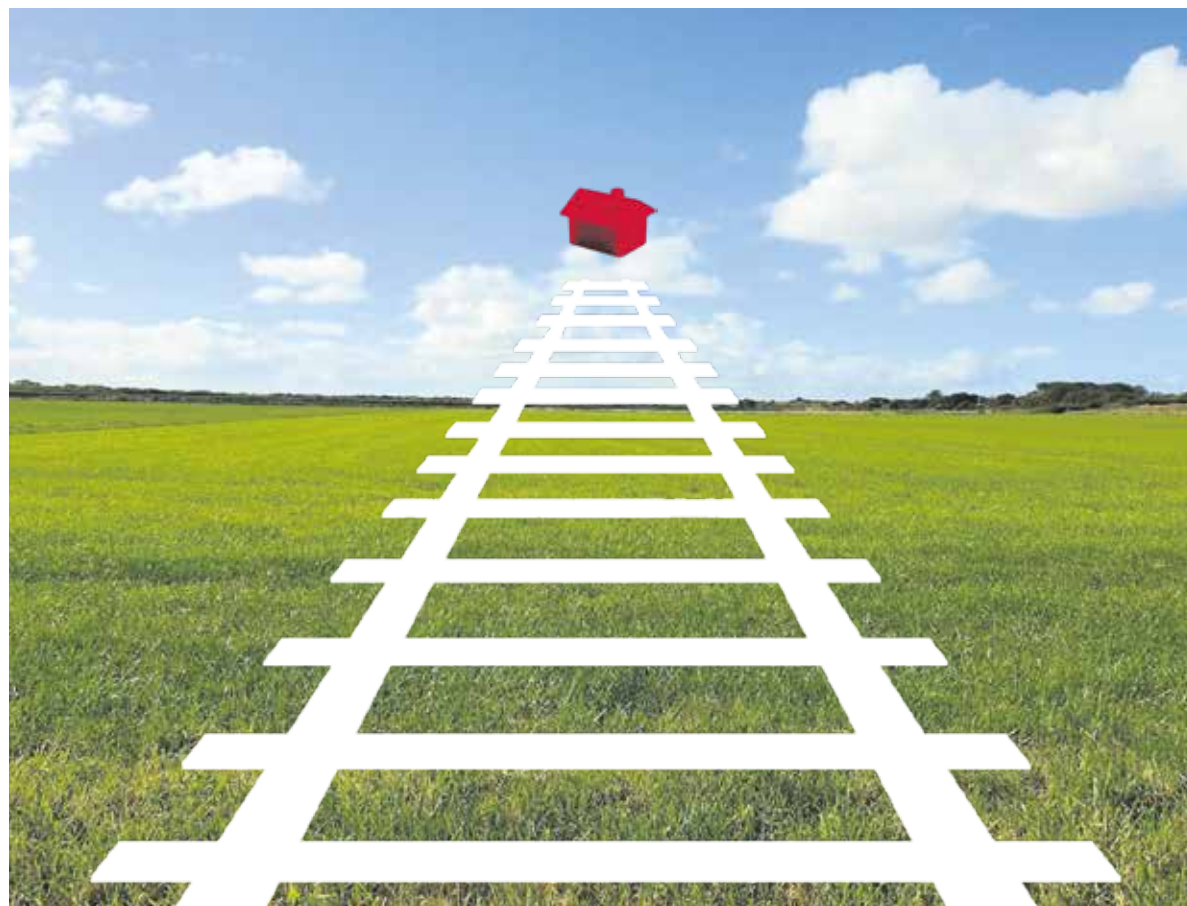
Gebieden buiten de Randstad hebben zelf nog ruimte genoeg om woningen te bouwen, die hebben geen belang bij dit aanbod. Het is toch de Randstad, en met name Amsterdam en Utrecht, die aan of dichtbij de Lelylijn liggen, waarvoor we hier die huizen gaan bouwen.

Wat is de woningbehoefte van die steden en welke mogelijkheden en plannen hebben ze zelf? Lijkt me toch wel een belangrijke vraag voor je zo'n aanbod doet.

DE METROPOOLREGIO AMSTERDAM

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is het informele samenwerkingsverband van 32 gemeenten uit de provincies Noord-Holland en Flevoland met Amsterdam als kern. Voorzitter hiervan is de burgemeester van Amsterdam.

Op 20 mei jl. is namens de MRA door de commissarissen van de koning van Flevoland en Noord-Holland en de burgemeesters van Almere en Amsterdam

een brief gestuurd naar informateur Hamer waarin ze het nieuwe kabinet een bondgenootschap aanbieden om te zorgen voor meer banen, innovatie en meer woningen.

Enkele citaten hieruit: 'De MRA heeft met het realiseren van 250.000 nieuwe woningen en 200.000 nieuwe arbeidsplaatsen een stevige ambitie voor 2040. We nodigen het nieuwe kabinet uit om met ons een concreet programma te maken over de

Komen al die woningzoekenden hier dan met de Lelylijn naar toe?

bouw van voldoende betaalbare woningen. We bouwen aan een polycentrische metropool met bereikbare, leefbare en sociale verstedelijking door de hele regio. (.....) Verspreid over de hele MRA bouwen we er een hele stad bij.'

Om deze grootschalige woningbouw, 250.000 woningen, te kunnen realiseren zijn allerlei infrastructurele aanpassingen vereist. In de brief wordt gesproken over de uitbreiding van het metronetwerk in en om Amsterdam en de aanleg van de IJmeerlijn naar Almere. Het is niet de ruimte die een remmende factor is in de woningbouw, maar de knelpunten in de infrastructuur. Dat ruimte het probleem niet is, wordt ook bevestigd in de Monitor Woningbouw 2020 van de provincie Noord-Holland.

Citaat: 'Positief is dat in alle regio's op papier voldoende capaciteit aanwezig is, zowel voor de behoefte tot 2030 als de behoefte tot 2040.'

PROVINCIE UTRECHT

Ook Utrecht heeft een nijpend woningtekort.

De woningbehoefte van de provincie Utrecht bedraagt tot het jaar 2040: 145.000 woningen. De naam van het programma, Versnelling Woningbouw 2021 tot en met 2024 van de provincie Utrecht, geeft al aan dat er ook in Utrecht een grote ambitie is om snel woningen te bouwen. Het gaat hier om 10.000 woningen per jaar, die vooral binnenste-

delijk gebouwd gaan worden. In juni 2020 is de Woondeal Utrecht 2020 ondertekend, een overeenkomst van bestuurders uit de regio, de provincie Utrecht en minister Van Veldhoven. Doel hiervan is de realisatie van 84.000 woningen in 2030.

Daarnaast loopt in de stad Utrecht een project om oudere inwoners die in te grote huurwoningen wonen door te laten stromen naar kleinere woningen of appartementen om zo grotere woningen beschikbaar te krijgen voor gezinnen. Hiervoor zijn speciale verhuiscoaches aangesteld en wordt er een korting op de huurprijs gegeven voor oudere bewoners die willen verhuizen.

Net als de Metropoolregio Amsterdam is er ook in de provincie Utrecht genoeg ruimte om te bouwen, maar zijn hier ook ingrepen nodig in de infrastructuur om gebieden beter op elkaar aan te laten sluiten.

PROVINCIE FLEVOLAND

Het is met name de provincie Flevoland die het leeuwendeel van de 220.000 woningen uit De bouwstenen van het Deltaplan voor zijn rekening neemt. Friesland en Drenthe bieden elk 45.000 woningen, Groningen 50.000 en Flevoland 80.000. Het grote aandeel van Flevoland is niet meer dan logisch. Het is een belangrijk overloopgebied van de regio Amsterdam en in mindere mate van de provincie Utrecht. Daarnaast maken een aantal gemeentes, waaronder Almere, deel uit van de Metropool Regio Amsterdam. Met name Almere heeft een grote bouwambitie. In het Toekomstperspectief Almere van De provincie Flevoland wordt uitgegaan van een groei van 60.000 woningen. De nieuw te ontwikkelen stadswijk Almere Pampus zou goed zijn voor 25.000 woningen.

Cruciaal voor de bereikbaarheid vanuit Amsterdam is de aanleg van de IJmeerlijn, een 20 kilometer lange metroverbinding tussen Diemen-Zuid en Almere-Centrum, waarvan negen kilometer onder IJburg en het IJmeer ligt.

Het aanpakken van het woningtekort in de Randstad wordt niet alleen gezien als een urgent probleem voor de regio zelf, maar ook door de rijksoverheid. Op 20 april jl. is er dan ook een motie in de Tweede Kamer aangenomen waarin het kabinet een tussenrapportage moet maken over de kansen van een IJmeerverbinding tussen Almere en Amsterdam om de bijna 150.000 woningen in Flevoland te bouwen.

HET NOORDEN

150.000 woningen, bijna tweemaal zoveel als de toegezegde 80.000 woningen in het Delta-plan van het Noorden. En waarom ook niet? De enige belemmering is de infrastructuur, ruimte is er genoeg. Een groot bijkomend voordeel is dat de Nederlandse staat voor twintig procent eigenaar is van alle grond in Flevoland, de nalatenschap, in goed Nederlands de legacy, uit de tijd dat het gebied ingepolderd werd. Volgens een kamerbrief van minister Ollongren van oktober 2020 is hiervoor een grote rol weggelegd voor het Rijksvastgoedbedrijf, die een belangrijke bijdrage kan leveren aan versnelling in de woningbouw.

Daarnaast is er bij het aankopen van bouwgrond geen afhankelijkheid van marktpartijen, waardoor er geen sprake is van onnodig lange procedures voordat er gebouwd kan worden.

VERHUISBEREIDHEID

Wat ruimte voor woningbouw in de Randstad betreft, heeft het

plan om in de drie noordelijke provincies 140.000 extra woningen te bouwen, geen enkele meerwaarde. Die ruimte is er wel. Maar goed, laten we er eens van uitgaan dat hier die huizen inderdaad gebouwd gaan worden. Hoe groot is dan de bereidheid om bijvoorbeeld vanuit Amsterdam met de Lelylijn op en neer te reizen naar het Noorden?

Een voorbeeld: Halverwege de jaren zestig vestigden veel forensen uit Amsterdam, gedwongen door woningnood, zich in Lelystad. In de jaren tachtig werd Almere gebouwd. Door de gunstiger ligging ten opzichte van Amsterdam werd Almere aantrekkelijker voor forensen en nieuwe bewoners van Lelystad. Veel bewoners trokken weg, waardoor er een periode van verpaupering en leegstand volgde. In een bepaalde wijk werden zelfs hele straten met de grond gelijk gemaakt.

Het is wel duidelijk dat de verhuisbereidheid haar grenzen kent.

HOE VERDER WEG, HOE ONAANTREKKELIJKER

Vanuit Amsterdam gerekend is het met de toekomstige Lelylijn een treinreis van een uur en vijftien minuten naar Leeuwarden. Reken er nog een half uur bij van huis naar station en van station naar werk, dan is de reistijd een uur en drie kwartier.

De krimp wordt veroorzaakt door de provincie zelf

Op een werkdag ben je dus drie en een halfuur onderweg. Geen zinnig mens die dit gaat doen, tenzij de reistijd er niet toe doet omdat er bijvoorbeeld drie of vier dagen thuisgewerkt wordt. Maar in dat geval komt niet alleen het Noorden in beeld als toekomstige woonlocatie maar ook de rest van Nederland.

NIEUWE MOGELIJKHEDEN

Wanneer we hier in Friesland zo graag huizen willen bouwen voor woningzoekenden zijn er nog mogelijkheden genoeg. Oost Friesland is nu

al een overlooptgebied voor de stad Groningen, daar kan nog genoeg bijgebouwd worden. Dat geldt ook voor de dorpen.

Een ingezonden stuk van de fractievoorzitters van de VVD en CDA in de Provinciale Staten in de Leeuwarder Courant werpt nieuw licht op de krimp in de dor-

pen. Een citaat hieruit: 'Stel dat alle vierhonderd Friese dorpen naar aard en schaal bijbouwen voor eigen jongeren en ouderen. Dan ben je zomaar vierduizend huizen verder.'

De krimp is dus niet een onontkoombaar natuurverschijnsel, maar wordt veroorzaakt door de provincie zelf. De logica ontgaat mij, maar volgens het artikel is het Deltaplan voor het Noorden leidend voor we gaan bijbouwen in de dorpen. Het zou een goede zaak zijn wanneer de provincie nog eens goed kijkt waar in

Friesland de werkelijke bouwbehoefte ligt. Ook interessant om te weten is waar die tienduizend woningen voor de nieuwkomers gepland worden in Leeuwarden. Dat is in binnenstedelijk gebied waar nog genoeg ruimte blijkt te zijn. Niet erg verstandig.

Veel beter is het om voor de woningzoekenden, de Leeuwarders zelf, woningen te bouwen in inbreidingsgebieden. De Zuidlanden en Middelsee laten we voorlopig onbebouwd in afwachting van de kolonisten uit het westen die straks met overvolle en extra verlengde treinen op station Werpsterhoek aankomen. Voor hen gaan we de hele Middelsee volbouwen, zodat ze lekker dicht bij huis uit kunnen stappen. Het grote voordeel hiervan is dat er geen extra druk komt op station Leeuwarden en dat er geen grote verkeersstromen zijn in de het centrum.

Zo, hiermee sluiten we het artikel toch nog op een positief kritische manier af.

Groot

TECHNIEK

Openingstijden
Ma-Vr: 08.00 t/m 17.00

Telefoon
058-205 33 19

GALVANISTRAAT 2b LEEUWARDEN

**HYDRAULIEK
GEREEDSCHAP**

**AANDRIJFTECHNIEK
LASTECHNIEK**

VOOR 7.00 UUR BESTELD OP GROOT.NL DEZELFDE DAG IN HUIS!

Door Andries Veldman

‘HEEL NEDERLAND KIJKT NAAR ONS!’

Wat er bij het Zelle-aquaduct bij het Van Harinxmakanaal in Leeuwarden wordt gebouwd, vroeg iemand mij. Ik moest het antwoord schuldig blijven. Het bord bij het uit vier bouwlagen bestaande gebouw bracht geen uitkomst. Een onderneming op deze geïsoleerde plek leek mij wat vreemd. Wat kon het wezen? Maar nu weet ik het: het is It Swettehûs, gebouwd in opdracht van de provincie Friesland en bestemd voor brugwachters die van hieruit de bruggen in Friesland gaan bedienen. Het stond in de krant.

De legitimatie voor de bouw is gevonden in de circulariteit van het gebouw. Voorheen heette dat cradle-to-cradle, dat betekent van wieg tot wieg. Een product wordt na het eerste gebruik grondstof voor het tweede gebruik en zo verder. Het maakt mensen bewuster van de gevolgen van hun consumptiegedrag, zo is het idee. Het concept suggereert dat er ongeremde economische groei mogelijk is als dat maar op de juiste manier gebeurt. Duurzaam ontwerpen wordt het ook wel genoemd. Of integraal ketenbeheer. Of supply chain management. Nu valt dit alles onder circulair. De begrippen wijzigen zich als de jaargetijden. Houkje Rijpma is in onze provincie de circulaire koningin.

Het had, zo stond in de krant, bouwer Biense Dijkstra – tegenwoordig helemaal into circulair – van bouwbedrijf Dijkstra Draisma enige hoofdbrekens gekost, maar hij was erin geslaagd

om 1300 balken van sloophout voor de plafonds bijeen te scharen. Hij moest er stad en land voor afrijden. Laat Biense maar schuiven, het etiket circulair is van elastiek. Mocht de term circulair binnenkort ingewisseld worden voor een nieuw begrip: Biense is er klaar voor. Hoewel er in de provincie tientallen lege kantoorpanden te vinden zijn die een nieuwe bestemming verdienen stond dit circulaire bouwsel er dan toch maar mooi. De totale bouwkosten bleven onder de pet. En zeg nou zelf: een kniesoor die in het veen op een turfje let.

Het Swettehûs wordt een mooi circulair gebouw voor de Friese brugwachters. Voor brugwachters die terecht, zoals in het artikel in het bewuste krantenartikel stond, het liefst regeren over eigen brug. Daar staan ze midden in de mienskip, waar ze, naast het bedienen van de brug, een oogje in het zeil houden. Jammer voor hen dat het concept mienskip vandaag de dag lager scoort dan circulair.

Als het circulaire gebouw straks helemaal af is, dan kunnen de brugwachters de hele dag naar hun beeldschermen turen. Wellicht doen ze dat in hun brugwachtersuniformen, net zoals politieagenten die bureaudienst hebben, want het gehele Swettehûs ademt maritieme sferen. De brugwachters zullen echter verstoken blijven van een lekkere

Het Swettehûs ademt maritieme sferen

koele zeebries, want in circulaire gebouwen kan het raam niet open. Maar dat gevoel kan mis-schieten worden gecompenseerd

als ze hun koffie in zeemansmoken krijgen geserveerd vanuit een buffet dat opgetrokken is uit een oude BM'er. Je ziet dergelijke tweedehands boten, want circulair, wel vaker als bar in een café.

Het is kortom een en al circulariteit wat de klok slaat in It Swettehûs. Het gebouw is opgetrokken uit damwanden uit het Van

En het gebouw kan als een bouw-pakket weer uit elkaar worden gehaald.

Gedeputeerde Avine Fokkens (VVD), die dit allemaal mogelijk heeft gemaakt, sprong een gat in de lucht bij de viering van het hoogste punt van de nieuwe bedieningscentrale. Ze noemde het gebouw 'het nieuwe circulaire pareltje' in de provincie Friesland. 'Dit gebouw is prijswinnend', zegt de gedeputeerde in de krant. Dit gebouw gaat scoren.' En Biense Dijkstra voegt daar aan toe: 'Heel Nederland kijkt naar ons.' Maar met wat voor blik?

CONTAINER HUREN VOOR UW AFVAL?

WWW.LEEUWARDEN-RECYCLING.NL

WIJ MAKEN VAN JE HUIS EEN ÉCHT (T)HUIS

DE BOER
WOONPROFESSIONALS LEEUWARDEN

SCHRANS 131 | 8932 ND LEEUWARDEN | INFO@WOONPROFESSIONALDEBOER.NL | WWW.WOONPROFESSIONALDEBOER.NL

Kom langs en ontvang onze gratis stijlgids vol inspiratie voor het nieuwe woonseizoen

EDDY&HENNY:

'Froeger had je Tupper-ware-avondjes. Nou, die tyd is foorbij'

EDDY 'Feestjes, feestjes lees ik dan. Hoesu, feestjes. Drugsfeestjes sal je bedoele.'

HENNY 'Je mutte ut feesje bij de naam noeme.'

EDDY 'De dealer zoekt un slemiel die syn woaning beskikbaar stelt en ut drugsfeestje ken beginne.'

HENNY 'Ut is allemaal schijnheiligheid. Een groate wegkiekerij.'

EDDY 'Corona bestaat helemaal niet op zulke feestjes. De dealer is de baas.'

HENNY 'Froeger had je Tupper-ware-avondjes. Nou, die tyd is foorbij.'

'Ut is bij de gemeente soms net de omgekeerde wereld. As de haan un ei leit kraaie daar de hennen.'

EDDY 'We leve in un omgekeerde wereld. Siën maar bij de Noorder-begraafplaats.'

HENNY 'De hovenier hiet nou 'productiemedewerker'. De beheerder het de titel kregen fan 'regisseur cluster begraafplaatsen'.'

EDDY 'De overledenen houwe sich wel stil. Die binne de toeskouwers in dit drama. Ach ja, ut ferandert. Ik sat in de bajes in de tyd dat je daar nog ontsnappe moésten.'

HENNY 'Dat was in de tyd voordat advocaten hun juridische koevoet bij justisie tussen de deur drukten met het glijmiddel 'verzachtende omstandigheden'.'

WIJ HOREN GRAAG VAN U HOE WE IN ONZE GEMEENTE MOETEN BOUWEN EN VOOR WIE?

Zoals er nu gebouwd wordt in onze gemeente roept vraagtekens op.

Bouwen we voor de juiste doelgroep? Wat bouwen we precies? Wat is de kwaliteit van de bouw? Heeft de bewoner nog iets te vertellen?

Het zijn vragen waarop we een antwoord zoeken en daarbij horen we graag van u wat u er van vindt.

GEMEENTEBELANGEN LEEUWARDEN – EMAIL PETBOS@LIVE.NL

DOE MEE, DONEER!

WWW.LIWWADDERS.NL

Houthandel Noord

Dé specialist in geïmpregneerde houtproducten

Hellingstrjitte 2
9269 PV

Feanwâlden

E-mail: info@houthandelnoord.nl

GROOT ASSORTIMENT TUIN- EN BOUWHOUT UIT VOORRAAD LEVERBAAR

www.houthandelnoord.nl

- * DOUGLAS HOUT
- * STEIGERHOUT
- * TUINHOUT
- * SCHUTTINGEN

- * ZWART HOUT
- * VERANDA'S
- * GEVELBEKLEDING
- * BETONPOEREN

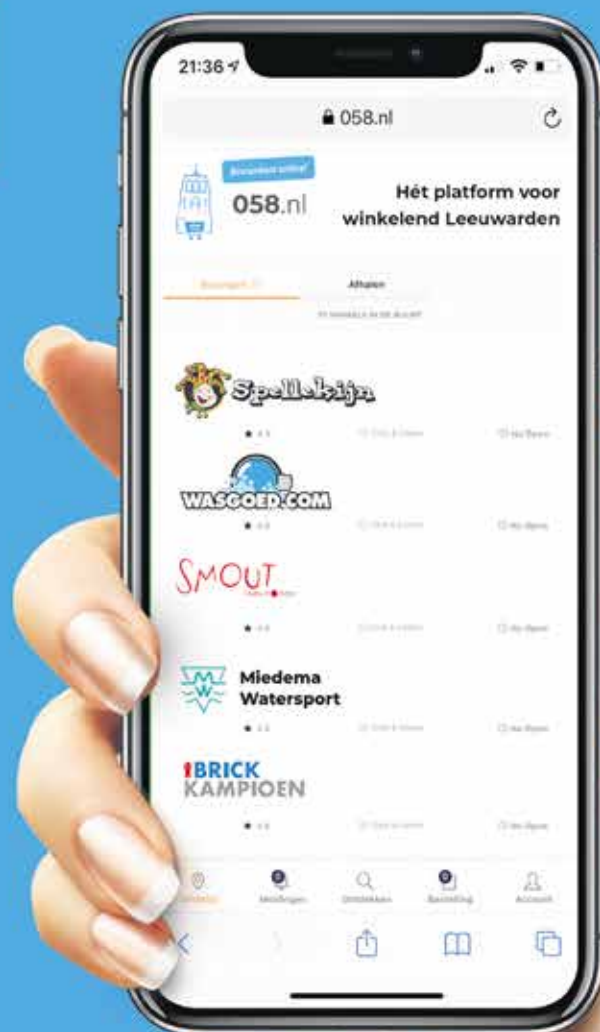

Binnenkort online

058.nl

Het platform voor winkelend Leeuwarden

Bekijk de units op onze website en reserveer direct:

www.storagespot.nl

- ✓ Goedkope opslag
- ✓ Gratis leenaanhanger
- ✓ Overdekt laden/lossen
- ✓ Voor bedrijf & particulier
- ✓ 24/7 open voor klanten
- ✓ Flexibel te huur
- ✓ Camera beveiliging
- ✓ Schoon & droog
- ✓ Archief, inboedel, voorraad en goederen opslag

Poolsterweg 1C Leeuwarden | info@storagespot.nl | 06 4555 4888